



Director-Főszerekesztő: Dr. Marton Ernő. Redaktor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Adminisztratív delegat si girant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunii periodice No. 48. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Péntek, július 5. 1940-5700. Sívan 28. XXIII. évfolyam, 149. szám.

ZSIDÓ NAPILAP

VILÁG TÜKRE

Smuts tábornok

1924-ben, amidőn 25 esztendei eredményes politikai tevékenység után Smuts tábornok átadta helyét Herzog tábornoknak, nem elégedett meg azzal, hogy karbatett kézzel pihenjen. Elhagyta házat és elutazott északra, a hegyekbe. Sokat sétáltatott egyedül, gondolataiba merült és lelki számadást végzett. Ekkor került ki keze alól „A teljesség és kifejlődése” című filozófiai műve.

E könyvének alapvető gondolata, hogy a világ egységéből tevődik össze, de minden egység önmagában is teljes. Mindegyik egységben él a vágy, hogy egyenlő, vagy hasonló egységekkel egyesüljön és ezáltal nagyobb és fejlettebb egységeket teremtsen. Az atom egység, de mint organizmus nagyobb erővel rendelkezik, ami által hatókörre vonzza a többi atomokat és új testet teremt, amely nagyságában és tökéletességében meghaladja az előbbit.

Smuts felfogása szerint az egyesülésnek ez a törvénye nemcsak a természetben, vagy az egyének életében érvényes, hanem az emberiség társadalmi életében is. Elszigetelt emberek családot, a családok törzseket, a törzsek közösségeket teremtenek. Így született a társadalom, a kis állam és a nagy állam. Így szélesednek ki a különböző körök és foglalnak el egyre nagyobb tért. Így fejlődnek a dolgok, amíg elérkezik az az idő, hogy a világ összes államai egyetlen általános népszövetségben egyesüljenek.

Nem a mi feladatunk objektív filozófiai szempontból méltatni Smuts könyvét. Ellegendő megállapítanunk azt, hogy ez a könyv Smuts politikai világnézetének és életfelfogásának „hiszekegyét” tartalmazza. Megjegyzendő az is, hogy Smuts sohasem elégedett meg csupán a teoriával; ifjúkora óta harcolt azért, hogy a számára drága gondolatokat meg is valósítsa. Neki köszönhető, hogy az önálló délafrikai államok, amelyek mindannyian önmagukban is teljes egységek voltak, egy nagyobb és átfogóbb egységben: a Dél-afrikai Unióban egyesültek.

A többi dominiumokkal együtt azután ez az egység is beilleszkedett az angol világhatalom keretébe, amely az idők folyamán valóságos népek szövetségévé fejlődött ki. Gondolatainak megvalósítása erős akaratot és kitartást igényelt Smutstól. Nem akarunk hosszabban időzni az utjába torló külső nehézségek vázolásánál. Hiszen közismert dolog az, hogy aki valamilyen magasabb szintű célt akar megvalósítani, annak komoly nehézségeket kell legyőznie. Sokkal fontosabb számunkra azok a belső nehézségek, lelki túlság, amelyek majdnem válsághoz vezettek világnézetében és amelyek azzal fenyegettek, hogy egy adott pillanatban radikálisan megváltoztatják politikai állásfoglalását. Csak erős egyénisége és szabad lelkiismerete által tudta legyőzni Smuts belső kételyeit és folytatni útját, amelyről soha nem tért le mind a mai napig.

Jan Cristian Smuts 1870-ben született egy Fokváros melletti faluban. A dél-afrikai politikai helyzet rendkívül zavaros volt az időtájt. Dél-Afrika területén négy állam létezett: Fokföld, Natal, Transval, Oránia. Natalban angolok, Orániában burok, ezzel szemben Fokföldön és Transwalban angolokból és burokból álló vegyes lakosság lakott. Transwalban rossz szemmel nézték az idegeneket, vagyis az angolokat, főleg amióta felfedezték a johannesburgi aranymezőket. A burok tiltakoztak az ellen, hogy az angoloknak velük egyenlő jogok legyenek. Ezzel szemben Fokföldön a burok tökéletes jogegyenlőséget élveztek. Eppen ezért másfajta érzelmeikkel viseltettek az angolok iránt. Dél-Afrika bur lakosságának egyik része, amely transvali fajtestvéreinek sorsáért aggódott, gyűlölte az angolokat. Másik része viszont hálás volt az egyenjogúsáért és a szabadságért és szimpátiával viseltetett az angolok irányában. A faji gyűlölet és faji politika ellenkezett természetével. Az angolok iránt szimpátiával viseltető burok közé tartozott Smuts édesapja is, az Amid birtok tulajdonosa. Smuts tehát angol-barát légkörben nevelkedett fel. Szülei lelkeszték akartak nevelni fiukból.

Lemondott a Tatarescu-kormány, Ion Gigurtu alakította meg az új kormányt

Az új kormány névsora

Bucuresti, július 4. (Rador). Tatarescu Gh. királyi tanácsos minisztereinek a csütörtöki nap folyamán beadta lemondását. Öfelsége elfogadta a lemondást és az 1940. évi 47. számú királyi rendelettel megbízta Ion Gigurtu mérnököt, hogy alakítsa meg az új kormányt.

Ezután a megbízás után Öfelsége kegyeskedett a zalábi rendeletet aláírni az új kormány tagjainak kinevezéséről:

II. Károly, Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya, az összes jelenlévőknek és az eljövendőknek egészséget.

Látva az 1940. évi július hó 4-iki 2300. számú rendeletet, az alkotmány 46. paragrafusa alapján elrendeltük és elrendeljük:

Első szakasz. Mihail Gheorghie tábornok kineveztetik a minisztertanács alelnökének.

Második szakasz. Minisztereinknek és alminisztereinknek ki vannak nevezve:

Mihail Manoilescu külügyminiszter. Stan Ghifescu munka és népjóléti miniszter. Macovei Ion mérnök közlekedési és közmunkaügyi miniszter.

Gh. Leon nemzetgazdasági miniszter és ideiglenes pénzügy-, földművelésügyi és külkereskedelmi miniszter.

David Popescu tábornok belügyminiszter. Nic. Constantin tábornok nemzetvédelmi miniszter.

Nic. Păis ellentengernagy, légügyi és tengerészeti miniszter.

Hans Otto Roth kisebbségi miniszter. Horia Sima vallásügyi miniszter. Dr. V. Gomoiu egészségügyi miniszter.

Nichifor Crainie propagandaminiszter. V. I. Gruia igazságügyminiszter.

Vasile Noveanu a nemzeti vagyon leltározásának minisztere.

Mihail Pripoianu hadfelszerelési miniszter. Alminiszterek:

Vasile Stoica propagandaügyi.

N. Caracostea nemzetnevelési miniszter.

V. Ţoni és Napoleon Creţu nemzetevelésügyi.

Dr. Ioan Simionescu egészségügyi.

I. Enescu és Augustin Bidiann pénzügyi.

Gh. Strat nemzetgazdasági.

B. Nemoianu és D. Topciu földművelésügyi. Diculescu dandár tábornok tengerészeti és légügyi.

Petre Logazai belügyi.

A marsalli hivatal 38-ik számú közleménye

Bucuresti, július 4. (Rador). A királyi marsalli hivatal 38-ik számú közleménye:

Bucuresti, 1940. július 4.

1. Ma reggel 9 órakor Tatarescu királyi tanácsos benyújtotta Öfelségének a kormány lemondását.

2. Tíz órakor Öfelsége Ion Gigurtut bízta meg az új kormány megalakításával.

3. Egy órakor Öfelsége C. I. Brătianu és Iuliu Maniu vezetésével küldöttséget fogadott kihallgatáson.

4. Három órakor Öfelsége jelenlétében az új kormány letette a zesküt.

Octav Hulea, a királyi marsalli hivatal igazgatója.

Az angolok megadásra szólították fel a francia flottát

A francia kormány harci ellenállásra adott parancsot. Oraiban megütköztek az angol és francia hadihajók

LONDON, július 4. (Rador.) A tájékoztató minisztérium a következő nyilatkozatot tette közzé: A francia kormány bizva Németország és Olaszország azon ígéretében, hogy nem fogják felhasználni a francia flottát volt szövetséges ellen, a fegyverszüneti egyezmény rendelkezései szerint járt el. Az angol kormány azonban nem bízván Németország és Olaszország ígéretében, nemcsak a saját érdekében, hanem Franciaország és a francia birodalom függetlenségének helyreállítására céljából, még mielőtt késő volna, intézkedéseket tett, melyek annak biztosítására hivatottak, hogy az ellenség nem fogja tudni igénybe venni a francia hadihajókat. Július 3-án hajnalban saját ellenőrzése alá helyezte mindazon francia hadihajókat, amelyek angol kikötőkben tartózkodnak. Sajnos egyenlenség következtében két áldozat van. Észak-Afrikában javaslatot tettek a francia hajóknak, hogy tartsák magukat a német uralmon kívül. Közölték, hogy ha az Anglia által kikötött feltételeket nem teljesítik, úgy megteszik az összes szükséges intézkedéseket. Oran parancsnokló tengernagy megtagadta az angol feltételek teljesítését, úgy, hogy az angol hadihajók kénytelenek voltak megkezdeni akciójukat, amely folyamatban van. A minisztereink az alsóház mai ülésén nyilatkozik erről a kérdésről.

A francia kormány harcra szólította fel a francia flottát

Genf, július 4. (Rador). Clermont Ferrandban közleményt adtak ki, amely szerint az északi tenger felől jövő angol tengeri erők Oran tengeri bázisához, Mers el Kebirhez érkeztek, ahol a fegyverszüneti egyezménynek megfelelően több francia hadihajó horgonyzott, köztük a Dunkerque és a Strassbourg

páncélosok. Az angol tengeri rajt vezető tengernagy megadásra szólította fel a francia hajókat, hat órát szabva a döntés meghozatalára. Anélkül azonban, hogy a döntést bevárták volna, angol vízirepülőgépek aknákat helyeztek el a kikötő bejáratánál, majd 5 óra 40 perckor a francia elutasító határo-

zat közlése után az angol tengeri erők parancsnoka tízet vezényelt a francia hadihajók ellen. E minősíthetetlen eljárás után a francia tengernagy hivatal parancsot adott az alexandriai kikötőkben horgonyzó hajóknak, hogy azonnal fussanak ki a nyílt tengerre, szükség esetén akár erőszak árán is. A tegnapi szövetséges visszataszító magatartása folytán a francia tengernagy hivatal parancsot adott az összes nyílt tengeren található francia hadihajóknak, hogy tartózkodjanak fel minden angol kereskedelmi hajót, az angol hadihajókat pedig vegyék ágyútüz alá.

Hitler hozzájárult a francia hajók elsüllyesztéséhez

Berlin, július 4. (Rador). A fegyverszüneti bizottság francia delegációja közölte a német küldöttség tagjaival az orani eseményeket. Ennek következtében a fegyverszüneti egyezménynek megfelelően Hitler megadta az engedélyt a francia hajóknak, hogy süllyesszék el önmagukat, hogy ne kerüljenek az ellenség kezére. Mint ismeretes, az egyezség értelmében Németországnak nincs szándékában rátenni kezét a francia flottára.

Olasz hadijelentés

Róma, július 4. (Rador.) Az olasz főhadiszállás 24-ik jelentése a következőket tartalmazza: Cyrenaikában hadoszlopaink Sollum irányában visszavetettek több ellenséges gépesített oszlopot, amelyeket repülőgépek is támogattak. Az ellenség Capuzzo ellen is támadást intézett, amelyet ugyancsak visszavetettünk. Egy olasz tengeralattjáró nem tért vissza támaszpontjára. Kelet-Afrikában az olasz erők elfoglalták Lamoyal erődromját. Szudánban Akaba és Alabas közelében eredményes akciókat hajtottunk végre. Angol repülőök bombázták Asszab helységet, a kár jelentéktelen.

(Folytatása az utolsó oldalon)

Zsenge ifjúságában tehát mélyen magába szívta a Biblia betűjét és szellemét. Smuts sokszor hangsúlyozta, hogy a Biblia tanulmányai hozták őt közel a Biblia népéhez. Nem követte azonban az atyai utmutatást és amidőn befejezte középiskolai tanulmányait, az egyetem jogi fakultására iratkozott be. A shetlenbuschi bur egyetemen végzett jogi tanulmányainak befejezése után, Smuts Cambridgeba utazott, hogy tovább képezze magát. Ott megismerte közelebről az angol nép jellemét és természetét, az angol gyarmati politika szellemét és mechanizmusát. Érdekes, hogy hazájába való visszatérése után első nyilvános politikai szereplése egy beszéd volt, amelyben dicsőímtuszt zengett Cecil Rhodesról, arról az emberről, aki első ízben álmódzott egy nagy afrikai birodalom megteremtéséről, amelyben az egyesült fehér faj uralkodjék.

Es ime, ekkor furcsa esemény történik: Jamson, Rhodes intim barátja, fegyveres betörést kísérelt meg Transwalba. Alapjában véve nem történt semmi, mert a betörőket elfogták és lefegyverezték. Az esemény azonban mély lelki benyomást tett Smutsra. A burok fellázdáltak — még azok is, akik az angolokhoz húztak — Smuts pedig úgy vélte, hogy eszményei, amelyeknek életét akarta szentelni, rombadőltek.

Elhagyta Fokváros-beli lakhelyét, szövetsegre lépett Paul Krügerrel, Transwal miniszterelnökével, aki kinevezte őt hadsereg főparancsnokává. Néhány évvel később kitört a bur háború. Smuts vállalata az angolok elleni guerilla hadjárat megszervezését és hála figyességének, sikerült neki a háborút több, mint két esztendőre elnyújtani. Amikor végül a béketárgyalásokra került a sor, Smuts az engedékenység legkérlelhetőbb ellen-ségének mutatkozott. Lord Kitchener, aki helyre akarta állítani a békét a burokkal, megkérdezte Smutsot, hogy miért oly hajlít-hatatlannak, amikor a burok helyzete reményte-len. „Mert igazam van” — felelte Smuts. Ekkor Kitchener megkérte Smutsot, hogy vonuljanak el a teremből. A magánbeszélgetés során Kitchener kifejtette Smuts előtt, hogy időközben nagy változás történt Angliában. Elmondotta neki, hogy a liberális párt győz-leme szinte biztosra vehető, hogy az angol közvélemény békét akar a burokkal és hogy véleménye szerint nincsen messze az az idő, amidőn Dél-Afrikának önálló alkotmánya és kormánya lesz. Ez természetesen alapjában megváltoztatja a helyzetet, — kiáltott fel Smuts, aki megértette, hogy nemcsak népé-nek és hazájának igazsága, de az ő politikai eszményei is győzelmeskednek.

Es valóban, Londonban mindent elkövet-tek, hogy kielégítsék a burokat. Lemondot-tak a háború sorsjátételről. A négy állam összeolvastása által megteremtették a Dél-afrikai Uniót. Kamatmentes kölcsönöket nyújtottak a háború által elpusztított terüle-tek szanálására, vasutakat építettek, hogy könnyítsenek az ország gazdasági helyzetén. Dél-Afrikának dominiuni státust adták, amely ezáltal szuverén állam lett, az angol világbirodalom keretei között.

Smuts tábornok azóta Anglia hűséges bará-tja. Ezt bebizonyította az elmúlt világhá-ború, amidőn befolyására az Unió hadbalép-tett Anglia mellett. Ő és Bothe vezették az Unió hadseregét és sikerült nekik meghódít-ani az afrikai német gyarmatokat. Smuts belépett a londoni háború kormányba is. A kormányban jelentékeny politikai és katonai tevékenységet fejtett ki. Odaadó angolbarát-sága pedig újból kifejezésre jutott a jelenlegi háború folyamán. Ő harcolta ki Herzog men-esztését, aki azt akarta, hogy az Unió sem-leges maradjon.

Smutsot mélyen megrendítette az emberi-ség világháborús katasztrófája. Abban a meggyőződésében, hogy kizárólag egy új nemzetközi rend képes megmenteni az embe-riséget a hasonló katasztrófák megismétlő-désétől, Smuts előharcosává vált a népszöve-tséi gondolatnak. 1918-ban „Népek Szöve-tése — gyakorlati javaslat” cím alatt emlékir-atot hozott nyilvánosságra, amely erős be-nyomást tett Wilson elnökre és amelyet ké-sőbb elfogadtak a népszövevényi alkotmány alapjául.

A népszövevényi problémával foglalkozva, Smuts megismerkedett a nemzetközi zsidó-kérdéssel is. Felfogása szerint a népek szö-vevényének csak akkor lehet erkölcsi alapja, ha vállalkozik arra, hogy megszüntesse és jövátége a történelem legnagyobb igazság-talanságát — a zsidó nép politikai jogfosz-tottságát. Nem csoda, ha a Balfour-deklará-ció megértésre talált Smuts tábornoknál, aki azóta a zsidó nép palesztinai restaurációjá-nak legösztönösebb barátja. Lloyd George ja-vaslatára Weizmann dr. felkereste 1918-ban Smutsot is, akitől a következő választ kapta: „Egyike a legmagasabb céloknak, ame-lyekért a jelenlegi háborút végigküzdjük, — a zsidó nép nemzeti otthonának megterem-tése.” Smuts a zsidó nép kevés nagy barátjai közé tartozik, aki nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy felemelje szavát érde-künkben.

## Palesztinai napló

\*

Tel-Aviv, 1940 júniusának közepén

Tel-Aviv új arcot öltött az utóbbi napok-ban. Külszínre komoly, sőt egyenesen sötét arcot.

Esténként nem szórnak reá fényt a vil-lanylámpák és a reklámtáblák ezrei. Meg-mutatja, hogy fegyelmet tud tartani: a ciga-rettától az udvari mellékhelyiségekig minde-nütt minden fénypontot kiolt. A sötétben él. De a sötétség leple alatt tovább folytatja a maga mozgalmas, nagyvárosi életét. A szin-házak, a mozik rendületlenül játszanak; a gázosz-kioszkok továbbkínálják üdítő porté-kájukat; a kávéházak tömve vannak és a korzó az Allenbyn meg a tenger partján most is olyan zsúfolt, hogy csak lépésben tud előrehaladni, akit véletlenül erre visz az útja. A telavivi önbizalma és optimizmusa kipusz-títhatatlan, a telavivi jókedv megingathatat-lan! Hála legyen érte!

\*

Jellemzi Tel-Avivot, hogy ebben a szurok-sötétben nem duzzadt fel benne a bünyözés. Megesik, hogy a járőrelők összeütköznek; hogy az uccakereszteződéseknél egy-egy bi-cikli bolondot csinál. De az nem történik meg, hogy valaki a zsebekbe, vagy a szek-erényekbe nyulkáljon a sötétség leple alatt. Tel-Aviv lelke rendületlenül fehér a fekete-ségben is!

\*

A másik érdekesség a poraiból feltámadt Mismár háezráchi, a polgárorség. Esténként khakiruhás fiatalok ügyelnek az elsötétítés szabályainak pontos betartására. Nekik ju-tott a feladat, hogy a játékba komolyságot vigyenek, hogy a parancsok vak teljesítését követeljük meg az erősen individualista tel-avivi polgártól. Es pompásan, becsülettel állják meg a helyüket. Udvárisan, de ren-dületlenül keresztülvizslik, amire utasítást kapnak. A vasfegyvelemből kapunk így estéről estére leckét tőlük!

\*

A híres pozsonyi rabbi, Akiba Schreiber is, telavivi lakos néhány hónap óta. Egyik het-lap ebből az alkalomból kisütötte, hogy csa-ládjának, a Chátám Szófer-mispachának életében nagy a szerepe a 33-as számnak. A Chátám Szófer maga 1807—1839-ig tanított Pozsonyban. Fla és utódja, a Keszar Szófer 1839—72-ig. Vagyis mind a ketten egyenként 33 évig. De ugyanez az eset a Sevet Szófer-nél, aki 1873-tól 1906-ig volt Pozsony fő-rabbja, tehát szintén 33 évig lelkészkedett. A negyedik nemzedék, Akiba Schreiber 1906-ban foglalta el az ősi rabbiszéket és ponto-san 33 év múlva, 1939-ben távozott. A babo-nás jóllehet 33 éves boldog és zavartalan telavivi tartózkodást kívánna és jósolnak neki ... a négyzseresen bevált családi tradi-ció alapján. Qui vivra, verra!

\*

Junius elseje óta nyári időszámításunk van. Eddig a romániai, recte: a keleteurópai órá-val egyöntetűen járt az óránk. Most jobban hozzáalkalmazkodunk a keleti napjársához és előbbre vittük egy órával. Amikor odaát, önöknél 6 óra van, nálunk már hetet ütött az óra és fel kell készülni a munkára. Az estéink kinyulnak persze. Nyolc óra felé jár, amikor besötétedik. Sábbát esténként éppen-séggel félkilenc van már, amikor kigyul az havdala lángja.

\*

A Habimában Brod-premier volt. Bemutat-ták a prágai mesternek első, Palesztinában írt drámáját. Dávid Reubéni a hőse. A tör-ténelem édeskeveset tud erről a zsidó követ-ről, aki a „tiz törzs” nevében diplomátisko-dott Európázerte. A pápákat, a királyokat egyképpen megkörnyékezte, hogy fegyvert adjanak a zsidók kezébe és velük vállvetve kíséreljék meg megdönteni az ottomán bi-rodalmat. A zsidó segítségnek pedig Palesz-tina zsidókékre adása lett volna az ára. Brod fantáziája kitölti a történelmi hézagokat; egé-zen mai embert farag a rejtélyes „Szár”-ból. Nem hangzik el a színpadon egyetlen szó, amit ne lehetne alkalmazni a mi időnk-re, a mi problémáinkra, főképpen ez az aktu-alitás viszi a kitűnő rendezés és a színé-szek nagyszerű játéka mellett diadalra a darabot.

\*

Az egyik újság belekötött a rádió új szpi-kerőjébe. Hibátlanul beszél héberül, szent-igaz. De a hanghordozása mégsem gyökere-sen héber — ezt vetette ki rajta. Mire a másik újság számonkérte, hogy milyen tulaj-donképpen a valódi, a zamatos héber kiejtés? A jemenitaké? Vagy a muszka zsidóké? A jekéké? Az első számú újság „mellé”-feleit amikor válaszolt ezekre a kérdésekre. Az új

szpikernő angolosan beszél héberül! — vá-la-szolta. Tehát nem definiálta a zamatos hé-ber kiejtést. Csak azt határozta meg köze-lebről, milyen eredendő bünyben leledzik a szpikernő kiejtése. De a második újság sem hagyta magát. Angolos kiejtés? — tamáskodott. Hiszen épp a napokban vetették ki az egyik angol szpikeren, hogy gyarmati a kiejtése. Ez a kritika aztán annyira zavarba hozta, hogy a legközelebbi adásban a Blitz-krieg szót blitzkrajgrá angolította, úgy igyekezett angol lenni. Es most egyszerűen a héber szpikernőt teszi meg a mindenlében-kanál bírálat angolnak? ... A vita ugynevez-tett viharos derűtséget váltott ki és a nagy kacagásba végképpen belefulladt.

\*

Zálmán Schoken 60 éves lett és dr Chájjim Brody, a Schoken mecánátusából sarjadzott és a héber poézis kutatására alapított inté-zetnek vezetője 70 éves. Ebből az alkalomból az intézetnek két könyve jelent meg. Az egyik Schocken, a második Brody tisztele-

## A német kormány nem ismeri el többé a megszállott területeken működő svájci diplomatákat

A svájci kormány tanulmányozza a német közléssel összefüggő kérdéseket

BERN, július 4. (Radur). A Havas iroda jelentése szerint a német kormány értesítette a berlini svájci követséget, hogy nem ismeri el többé a belgiumi, hollandiai, luxemburgi és norvégiai svájci diplomatákat s azokat július 15-ig vissza kell hívni. A visszahívás felszűri veti a fentebbi országok Bernben működő diplomáciai kiküldöttjeinek, valamint a névleges lengyel kormány megbízottja további jelenlétének kérdését. Az illetékes államszervek most tanulmányozzák ezt a kérdést.

## Hogyan kell védekezni a légitámadások hatása ellen?

A polgármesteri hivatal közérdekű felvilágosításai

Cluj, július 2. A kolozsvári polgármesteri hivatal hirdményt adott ki, amelyben figyelemzeti a lakosságot, hogy milyen magatartást tanusítson légi támadások esetén és hogyan védekezzen robbanó lövedékek, bombák, gépfegyvergyölök és mérgezőgázok ellen. A hirdmény szerint riadó esetén a ves-zélyt els; sorban szírének utján jelzik, melyek rövid, változó hangmagasságú jeleket adnak, vagy pedig a templomok harangzuga-sával. Amikor megadták a riadójel, mindenki — hacsak nem kapott különleges megbíza-tást — a legközelebbi óvóhelyre (pince, árok) igyekszik, de nem rohanva, hanem gondosan ügyelve arra, hogy elkerülje a pánikkeltést. A víz-, gáz- és villanyórákat az összes laká-sokban gondosan el kell zárni.

A hatóságok által jóváhagyott óvóhelyek nappal felirattal, éjszaka pedig fényjellel vannak megjelölve. Akiknek gázálarcuk van, tartsák kezükügyében.

A bombázás idején maradjon mindenki az óvóhelyen és tartsa magát az ott kifüggesz-tett utasításokhoz, mindaddig, míg kívülről nem jelzik, hogy elmúlt a veszély és el lehet hagyni az óvóhelyet. Bombázás után néhány napig lehetőség szerint senki se járjon a bombázott részeken, különösen meleg időben és napsütés idején.

Meglepetésszerű bombázásnál a követke-zőket kell tenni:

a) A pincébe menni, amelyet hermetikusan el kell zárni a gázok ellen és fel kell tenni a gázálarcot.

b) Hogyha nincs használható pince, senki se menjen az uccára, kerülje mindenki azt, hogy az ablakhoz menjen, mert így kitéheti magát a lövedékrepeszdarabok találatának.

Előnyös vastag fal mellett elhelyezkedni, vagy még jobb két vastag fal összeszőgélésé-nél meghuzódni. Az ajtókat és ablakokat lég-mentes módon el kell zárni.

c) Aki támadás idején mezőn, vagy az uccán van és megfelelő óvóhelyre nem tud eljutni, huzódjék meg árkokban, vagy a fa-lak sarkában. Ha bomba robban, gyorsan a földre kell fekvődni, nehogy a repeszdarabok kárt tehessenek az emberben.

Mit nem szabad tenni?

Ne tartózkodjon senki olyan helyiségben, ahol lövedék robbant. Kézze senki se jár-jon a szeménel. Ne nyuljon senki a gázok ál-tal megfertőzött földhöz, vagy lövedékmar-

tére. A középkori költészet kincseit emeli ki mind a kettő tudós magyarázatok kísérete-ben a kódexek homályából.

Az Agudasz IJszráél új offenzívába kez-dett a mizráchi és a jeruzsálemi kehilla ellen. A mizráchiellenes csata főképpen szem-élyi jellegű és a Meir Berlin hátán vivjék. Ugy mellékezen kijutott azonban egy miz-ráchiista jesivának is. Az országos rabbinátus idejekorán beavatkozott a harcho és határo-zottan elvitatta a tárgyi indokoltságát. Tal-lán így elül rövidesen. A másik háborúsá-gnak a jeruzsálemi hitközség a célpontja. Az Aguda eszébe juttatja mindenkinek, akit illet, hogy a tagság nem kötelező, kilépési jog illeti meg a zsidó polgárokat. Nosza lép-jünk ki — biztatja az érdekelteket egy rö-pírat, amely felerészben németnyelvű. Tehát nyilvánvalóan nem azoknak szól, akik az Agudával rokonszenveznek. Hanem a zsidó-ságtól kissé távol, az Agudától pedig mér-földnyi távolságban élő elemeknek szólnak. Tehát nem az ortodox Austritts-Gemeinde megerősödését, hanem egyesgyedül a hiva-talos közrög gyengülését jelentené, ha foga-natja lenne. Ezt a célkitűzést általában rossz néven veszik. De még inkább azt, hogy a treuga deit kiruccanásaival alaposan és a legalkalmatlanabb időben zavarta meg az Aguda. (B.-Y.)

a Ne

Urde

Bucuresti, juli  
Pártja 5. sz. mag  
1. szakasz. Er  
főnök a párt kat  
2. szakasz. Ion  
ri főnökévé neve  
Bucuresti, 1940

Bucuresti, juli  
Pártja 4. sz. kör  
talmazza:  
A legfőbb vezet  
végzésével Ion Gi  
vezérkari főnöké  
tok miatt, amely  
követelik, mely sa  
zetői tisztségről, h  
munkámat a párt  
pek a párt soraiba  
sikeres munkát a  
főnöknek és győze  
szívemből kiáltom  
király! Eljen a né  
séget!

a Nemz

A sajtócen  
miniszter

Bucuresti, juli  
rul Oficiál rendelet  
a sajtócenzura elle  
ügyi miniszternek h  
Hol t

Bucuresti, juli  
tudomására hozzák  
Bukovinából kiürít  
taikat keresik, hog  
Buzău, Prahova, D  
ges megyékben szá  
niszter június 29-i  
lelően. Felesleges az  
deklódni irántuk.

Tizmillió le  
niszter a  
sére

Bucuresti, juli  
miniszter a kiürítet  
kült polgári lakossá  
líó lejt utait ki. A s  
nizsteriumok össze  
fognak.

A főváros  
nak rendelt

Bucuresti, juli  
katonai parancsnok  
viselés betiltásáról  
lyokat léptetett élet

Bukaresi  
reggeli órák  
a repülő  
UJ

Elárus

Gara de Nord  
Calea Griviței  
Tutungerie Marghi  
Lido  
Scala  
Atene P  
Str. Reg  
Str. Aca  
Deb. de ziare Pasa  
Deb. de ziare Calea  
(szemben  
Tutungerie Café de  
Carpați  
Hotel Es  
Hotel Lu  
Cal. Vict  
Brezoián  
Hotel Pr  
Lipsani  
Prefectur  
Postei

# Gigurtu vette át a Nemzet Pártja vezérkari főnökségét

Urdareanu volt vezérkari főnök bucsukörlevele

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A Nemzet Pártja 5. sz. magas végzése a következő: 1. szakasz. Ernest Urdareanu vezérkari főnök a párt katonái közé vonul. 2. szakasz. Ion Gigurtu a párt vezérkari főnökévé nevezzük ki.

Bucuresti, 1940. julius 3.

Egészséget!  
CAROL R.

Urdareanu bucsukörlevele

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A Nemzet Pártja 4. sz. körlevele az alábbiakat tartalmazza:

A legfőbb vezető julius 3-i 5. sz. magas végzésével Ion Gigurtut nevezte ki a párt vezérkari főnökévé. Más rámbizott feladatok miatt, amelyek minden időmet megköveteltek, mély sajnálattal távozom a vezetői tisztségről, hogy nem tudtam minden munkámat a pártnak szentelni s visszalépni a párt soraiba, mint a párt katonája, sikeres munkát kívánva az új vezérkari főnöknek és győzelmet a pártnak. Teljes szívemből kiáltom: Eljen Öfelsége, Károly király! Eljen a nemzeti Románia! Egészséget!

Ernest Urdareanu,  
a Nemzet Pártjának katonája.  
A sajtócenzura a propagandaügyi miniszter hatáskörébe kerül

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A Monitorul Oficiali rendeletet közöl, amely szerint a sajtócenzura ellenőrzése a propagandaügyi minisztérium hatáskörébe megy át.

Hol találhatók a menekültek

Bucuresti, julius 4. (Rador.) Mindazok tudomására hozzuk, akik Beszarabiából és Bukovinából kiűrt rokonaikat és barátait keresik, hogy ezeket Neamt, Bacău, Buzău, Prahova, Dâmbovită, Muscel és Argeș megyékben szállásolták el a belügyminiszter június 29-i közleményének megfelelően. Felesleges az ország más részein érdeklődni irántuk.

Tizmillió lejt utalt ki a belügyminiszter a menekültek segélyezésére

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A belügyminiszter a kiűrt területekről elmenekült polgári lakosság segélyezésére tizmillió lejt utalt ki. A segélyalap javára a minisztériumok összes tisztviselői adakozni fognak.

A főváros katonai parancsnokának rendelkezései

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A főváros katonai parancsnoka intézkedett a fegyver eladás betiltásáról és szigorú rendszabályokat léptetett életbe a közrend felforgatók ellenében.

## Bukaresztben már a kora reggeli órákban kapható a repülőgépen érkező UJ KELET

Elárusítóhelyek:

- Gara de Nord
- Calea Griviței
- Tutungerie Marghiloman
- " Lido
- " Scala
- " Atene Palace
- " Str. Regală
- " Str. Academiei
- Deb. de ziare Pasajul Academiei
- Deb. de ziare Calea Victoriei (szemben a Telefonközponttal)
- Tutungerie Café de la Paix
- " Carpați
- " Hotel Esplanade
- " Hotel Luvru
- " Cal. Vict. colț Bul. Academiei
- " Brezoianu
- " Hotel Princiar
- " Lipsani
- " Prefectura Poliției
- " Postei

tóival szemben. A parancsnok egyben az ejtőernyősök és képek elleni védekezéssel kapcsolatban is utasításokat adott ki.

Rádióbeszédet tart csütörtökön Sidorovici miniszter

Bucuresti, julius 4. (Rador.) Csütörtökön este 9 óra 15 perckor Sidorovici propagandaügyi miniszter rádióbeszédet tart.

November 25-ig felfüggesztették a hat hónapnál kisebb szabadságvesztési büntetések végrehajtását

Bucuresti, julius 4. (Rador.) A Monitorul Oficiali csütörtöki számában az igazságügyminiszter végzését közli, amely a hat hónapnál kisebb elzárásra vonatkozó büntető büntetések végrehajtását november 25-ig felfüggeszti. A végzést a büntető perrendtartás 536. szakasza alapján hozták s azzal indokolják, hogy igen sok polgár teljesít katonai szolgálatot s a mezőgazdaságban is munkás-kezekre van szükség.

## Hollandiában rövidesen normalizálódik a pénzforgalom

A pánik-hangulat elcsendesedett. Enyhítenek a munkanélküliségen. Ujjáépítik a háboruban elpusztított házakat és gyárakat

Hága, julius 4. A megszállt németalföldi terület német birodalmi biztosa által kinevezett pénzügyi osztályfőnök, Meester Trip a bankmoratóriumot felfüggesztette. A moratórium május 10-én, a háború kitörésének napján lépett életbe és eredetileg úgy rendelkezett, hogy a követelésekből havonta 3 százaléknál többet, vagyis legalább 50 holland forintot, ne lehessen felvenni. Május 22-én már megengedték, hogy a bankkövetelésből 6 százalékot lehessen felvenni, vagy hetenként legalább száz forintot. Szabadon felvehetőek voltak azok az összegek, amik munkabérek, fizetések és újságdíjak kifizetését szolgálták, továbbá az adókra, házbérekre és biztosítások folyósítására szolgáló pénzek. Közben teljesen felszabadultak a bank- és postagirió fizetések. Az újonnan befizetett összegek visszatérítése teljesen szabad. Ezek az intézkedések a pénzpiacra a pánikhangulatot lecsendesítették.

Mindazonáltal a fizetési forgalom teljesen még nem normalizálódott. Ez csak akkor következhetik be, ha a közönségnek alkalmat adnak, hogy tulajdonuk realizálásával a börzén értékesíthesse javait. Az utóbbi

hetekben szó volt egy korlátozott értékpapirforgalom bevezetéséről, a felelős körök azonban nem tudták elhatározni magukat a börze megnyitására.

A kliringforgalom a mai háborus viszonyok között csak Németországgal áll fenn. Átszámitási kurzusként a szabadforgalmu márkának a háború előtti értéke mérvadó. Nem változott meg a kliringforgalom Hollandia és Olaszország között sem.

A német megszálló hatóságok ujabban arra törekednek, hogy a hollandiai munkanélküliségen a lehetőséghez képest enyhítsenek. E célból rendeletet bocsátottak ki, amely szerint az üzemek és gyárak nem szünetelhetnek, a munkaidőt nem rövidíthetik meg csak legfeljebb heti 36 órára. Kivételeket ez alól csak a munkaügyi hatóságok engedélyezhetnek. Azokat a munkaadókat, amelyeket gyárakban már nem lehet foglalkoztatni, be kell állítani a háború következtében elpusztított épületek, gyárak és telepek felépítésébe. A hollandiai hadsereg leszerelése csak abban a mértékben történhetik, ahogy a katonai kötelek alól kiszabadultak számára munkaadalmakat szereznek.

## Leonardo da Vinci készítette az első „modern” tankot

Már az assirok is ismerték a Homérosz Illiászában is szereplő harcikocsit

A mostani háború megint a támadás taktikai elei szerint folyik. Az elmúlt világháborúban inkább a védelmi taktikát követték az ellenfelek, most azonban a hadvezetés ismét visszatért a mozgóháború módszereihez. A védekező háború legfőbb eszköze a lövészárók, hajdan pedig a várak. A lövészárók a modern harcászatan legelőször az orosz-japán háborúban szerepelt 1905-ben. A világ eiault a lövészárók nagy sikerén. A világháborúban egytökéletesítették a lövészárók építését, míg most a védelmi vonalak legelőkeltebb rendszere, a páncélerődítményekké kiépített monstruozus lövészárkok, mint a Maginot-vonal, vagy Siegfried-vonal. Ezek után a védekező hadászati módszereket már aligha lehetett tökéletesíteni, tehát szükségesszerű volt, hogy a mozgóháború céljaira új és hatásos támadóeszközöket vessenek harcba. Ez az új harci eszköz a tank, helyes magyarsággal a harci kocs. A harcikocsi eszméje nem újonság. Ujnak csak mostani alkalmazását és szerkezetét mondhatjuk, hiszen alig van olyan harci eszköz, melynek eszméje az emberiség vé-

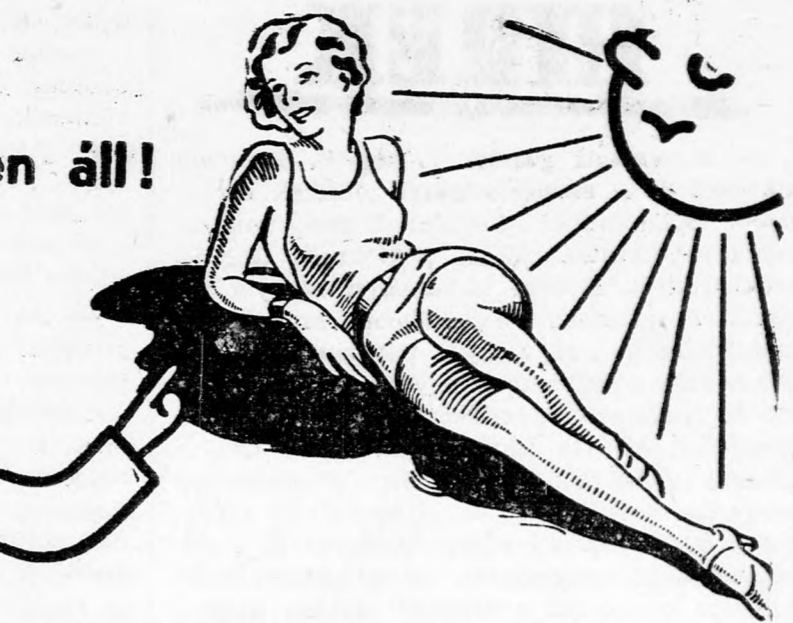
geláthatatlan harcaiban már ne foráult volna elő.

Éljantok és páncéllövagok, mint tankok

A harcikocsi legősibb formáját már az asszírok is használták. Homérosz Illiászában is megemlíkezik a harci kocsik alkalmazásáról. A tank hadászati elveinek felelték meg az indiai harci elefántok is, amelyeket Porus király vetett legelőször harcba. A középkor tankjai a páncéllövözeti lovak voltak, hiszen nemcsak testük minden részét borította be a páncél, hanem lovuk is páncélt hordott.

Az ellenség közé rohanni és úgy megtámadni, hogy a támadó sebezhetetlen legyen: ez a harci kocs harca a vezető gondolata. Ez a gondolat foglalkoztatta Leonardo da Vincit is, mint ahogy nem volt semmi lényeges embri probléma, amivel Da Vinci sikeresen ne foglalkozott volna. Költő volt, anatómus, szobrász, festő, zenész és bölcselő, de emellett feltaláló, aki előszeretettel foglalkozott a haditechnika eszközeinek megismerésével is. Ő írta 1482-ben: „A harci kocsik mögött a

A nap NIVEA jegyében áll!



Ez jelent: eszményi időt, hogy a NIVEA által megerősített bőrt a nap által barníttassuk. Használja ki a napot amennyire csak lehet, de ne NIVEA nélkül! A nap és a NIVEA egészségének és arc-bőrének legjobb hatószere. Amellett oly olcsó a NIVEA!

NIVEA-Creme dobozban és tubusban

gyalogság biztonságban és veszély nélkül nyomulhat előre. Ezzel a mondattal szinte megjövendőlte modern korunk legújabb taktikai módszereit. Ő volt egyébként az, aki megállapította a repülési technikájának alapvető gondolatait.

Leonardo da Vinci kocsiját használták a 15., 17. század háborúiban, de taktikai jelentőségét a hadvezérek nem ismerték fel. 1769-ben a gőzgép alkalmazásával szerkesztettek harci kocsit modelleket, mindazonáltal igazi jelentőséget a gépesített harci kocsik csak 1916-ban kaphattak. Voltak ugyan előbb is motorizált harcikocsi modellek, hiszen Németországban az Austro-Daimler-gyár 1904-ben is épített benzinmotoros harci kocsikat, Swinton őrnagy pedig már 1914-ben előadta az angol kormányknak a maga harci kocs eszméjét. Mégis először csak 1916 február 2-án használták a tankot, mint támadó eszközt a nyugati fronton.

Ennek a tanknak könnyű páncélzata volt, úgy, hogy a német gyalogság különleges lövedékei keresztülüthették. De a tankok harcbevetése mégis lényegesen befolyásolta a hadvezetést. Az 1917 november 20-iki cambrai csatában az angolok 378 tankkal indultak a kiздеlembé. Ez a szám akkoriban igen jelentős volt és a harci kocsik ilyen nagytömegű alkalmazása ei is döntötte a csata sorsát. Ekkor mutatkozott be valójában ennek a fegyvernemnek a jelentősége.

Hogy a világháborúban mit jelentett a tankok alkalmazása, az kitünik egy példából: A sommei csata első napján, 1916 július elsején 60.000 angol halott borította el a csatasíkot. Az 1918 augusztus 8-i amiens-i csatában pedig 415 tank vett részt és katona szakértőkvéleménye szerint ennek tulajdonítható, hogy csak 1000 angol katona maradt holtan a csatamezőn.

A modern tank természetesen fel van szerelve mindenféle hatásos fegyverrel, lángszóróval, gépfegyverrel és más támadó fegyverekkel. A háború eddigi tanulságai a katonai szakértők szerint arra vallanak, hogy a harci kocsiknak igen fontos szerepük lesz még, hiszen a támadó mozgó háború egyik legfontosabb eszköze.

Az európai élet fejlődése. Charles Seignobos, a Sorbonne tanára, írta ezt a kitünő új könyvet, amelynek tartalmából kiemeljük: Európa születése. Fizikai tényező hatása, fajok. A civilizáció korszakai. Nyelvek eredete, népek alakulása és vándorlása. Társadalmi szervezet. Vallások. Görög-római civilizáció. Kereszténység. Nemzetek kialakulása. Középkor. Ujkor. Renaissance. Reformáció. Vallásháborúk. Az angliai forradalom. XIV. Lajos kora. Merkantil iskola. Felvilágosult zarnokság. A francia forradalom és az inváziós háborúk. Napoleon. A társadalom átalakulása. XIX. és XX. század. A nagy háború és következményei. Kommunista diktatura. Tekintélyrendszerek. Válságok. Állami közbeavatkozás. Uj formák felé. Seignobos legújabb műve: Az európai élet fejlődése, 429 lapon, Athenaeum kiadásban, szép kiállításban és pompás diszes kötésben 275.- lejt minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok jegyzékét.

# HIREK

**A nemzeti gárdák is segítik a menekülteket és a mezőgazdasági munkák elvégzését.** Bucurestiből jelentik: Tegnap megbeszélésre gyűltek össze a Nemzeti Gárdák székhelyén a Bucegi tartományi megyei vezetők. A gyűlésen Petre Gheorghescu tábornok elnökölt. A megyei parancsnokok beszámoltak a helyzetről, egységeik működéséről és a Nemzeti Gárdák működéséről. Petre Gheorghescu tábornok, a gárdák parancsnoka, megadta a szükséges utasításokat és főképpen a menekültek megsegítésére és a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének elősegítésére hívta fel a Nemzeti Gárda megyei tagozati főnökeinek figyelmét.

**Megrázó szerelmi dráma Galatiban.** Galatiból jelentik: Megrázó szerelmi dráma történt Galatiban. Sandu Constantin iparossegéd feleségül akarta venni Petru Anocát. A lány szülei, akik gazdag háztulajdonosok, kiköszarozták a fiatal iparost, mire ez a leánnyal együtt arra határozta el magát, hogy öngyilkosok lesznek. Sandu Constantin az éjszaka belopódzott a lány szobájába. A szerelmespár gondosan elzárta az ajtót, ablakokat, majd vasalószentet gyújtott meg. A szénigaz mindkettőjüket megölte. Ma reggel a lány szülei arra lettek figyelmesek, hogy leányuk nem mutatkozik. Mikor beözögtek ajtájan, nem kaptak választ. Rosszat sejtve betörték az ajtót és ekkor fedezték fel a megrázó drámát.

**Hadjárat a szunyogok ellen.** Teheránból jelentik: Iránban a mezőgazdasági minisztérium nagyszabású hadjáratot kezdett a mezőgazdasági elősdiék elpusztítására, amely rendkívüli sikerekkel járt. Egyetlen déli tartományban, amelyet a szunyogok fenyegettek, a falusiak 45.000 kilogramm szunyogot szolgáltattak be, amelyet a legmodernebb vegyi és technikai eszközökkel pusztítottak el.

**Új vasutvonal létesült Iránban.** Teheránból jelentik: A Teherán-Taebri vasutvonal egyik jelentős körzetét befejezték. A tervezet szerint az iráni vasutálózatot Taebri-isen keresztül összekapcsolják a török és orosz vasutakkal. Azt a vasutvonalat, amely Sangiánából indult el, meghosszabbították egészen Khorram Darrehig, amely Teherántól 227 kilométernyire fekvő helység. Az első Khorram Darrehebe érkező vonat alkalmával a kormányzó ünnepséget rendezett, amelyen megköszönte az iráni sahnak a lakosság nevében, hogy Iránnak ezt a részét kiemelte eddigi elszigeteltségi állapotából.

**Az igazságügyi minisztérium akciója a menekültek érdekében.** Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi minisztérium a következőket közli: Sorozatos elhatározások értelmében, melyeket későbbi időpontban fogunk nyilvánosságra hozni, az összes bármilyen rendű és rangú igazságügyi szervek tisztviselői, akik a kiürített területek elhagyására kényszerültek, megfelelő elhelyezést nyernek. A terv kidolgozásán bizottság működik, melynek élén Bentoiu Aurelian igazságügyminiszter áll. Beosztást nyernek azután az összes állami ügyvédek és a tisztviselői kar is, akik elhagyni kényszerültek a megszállott területeket. A határozatokban megnevezett tisztviselőknek, állami ügyvédeknek és az igazságügyi szervek tisztviselőinek a legrövidebb időn belül jelentkezniük kell kijelölt állásokban.

**Még mindig nincs végleges döntés a víz és villany egységárának felemelése tárgyában.** Kolozsvár város közönségét rendkívül közelről érdekli a víz és villany egységárának felemelése. Mint megírtuk, a villanyüzem és a városi vízmű a megváltozott gazdasági helyzetre való tekintettel arra kérte a polgármestert: járuljon hozzá az egységárák bizonyos felemeléséhez. A kérdés nagy fontosságára való tekintettel azonban a polgármester alapos tanulmány tárgyává tette a kérdést és adatokat kért mindkét üzem igazgatóságától annak megállapítására, hogy az egység árának felemelése indokolt-e vagy sem. Ugy a víz-, mint a villanyüzem részletes kimutatást terjesztettek a polgármester elé, melyben ismertették a villanyáram és a víz kitermeléséhez szükséges anyagok árának és a munkabérek emelkedését. A polgármester még mindig nem döntött azonban ebben a kérdésben. Dr. Bornemisa Sebastian polgármester egyébként kijelentette, hogy a víz és villany egységárának felemelése tárgyában még nem történt végleges döntés. Az üzemek — mondotta — terjesztettek ugyan elő javaslatot, de még a kérdés újabb tanulmányozására van szükség. Suceava Teodor mérnök, a vízüzem igazgatója, elmondotta, hogy az üzem igazgatósága elkészítette a víz egységárának emelésére vonatkozó javaslatát, azt a napokban terjesztik a polgármester elé, aki rövid időn belül fog a fontos kérdésben dönteni.

**Leleplezték V. Deleu emlékművét.** Most leleplezték le Kolozsváron dr. Victor Deleunak, a román nemzeti mozgalom ismertevű harcosának és az erdélyi és bányászati román önkéntesek volt elnökének emlékművét. Az ünnepségeken részt vettek a kolozsvári hatóságok képviselői és nagyszámú közönség. Ez alkalomból dr. Petre Metes ügyvéd, az önkéntesek Uniójának elnökségi tagja méltatta Victor Deleu munkásságát és érdemeit.

**Az angol érekek kiáltványa.** Londonból jelentik: A Reuter ügynökség szerint a canterburyi és yorki érsekek kiáltványt intéztek az összes hívekhez, amelyben arra kéri őket, hogy mindennap déli 12 órakor könyörögjenek az égiekhez. Az érsekek kiáltványa hangsúlyozza, hogy ennek a felhívásnak minden sorát előzetesen beterveztették az uralkodónak, aki azt teljes mértékben helyeselte. A pástorlevél-szerű kiáltvány többek között ezeket mondja: Hiszünk az angol nép csodálatos egységében, hiszünk tengerészaink, katonáink hősi bátorságában, valamint a szénbányamunkások, a hajóépítő és tengerészeti szolgálatban álló munkások, az üzemek munkásainak és a földművelőknek nem kevésbé hősiességében és kitartásában. Az egész országnak minden lehetőségével támogatnia kell a nemzet ellenálló erejét. Az ellenség tudja ezt és éppen ezért legfőbb célja ennek a mi rendíthetetlen hitünknek és erkölcsi erőnknek elpusztítása. Van azonban még egy olyan erőnk is, amelyet eddig még soha senki sem tudott elpusztítani és ez az Istenben vetett törhetetlen hitünk.

**Incidensek egy daniál nemzeti szocialista gyűlés alkalmával.** Kopenhágából jelentik: A dán nemzeti szocialista párt, miután úgy tapasztalta, hogy megtartani szándékolt gyűlését a rendőrség betiltotta, Roskilde helységben tüntetést rendezett, amely incidensekhez vezetett. Ez alkalommal öt személy megsebesült. A dán nemzeti szocialista párt hangsúlyozza, hogy gyűléseinek betiltása ellentétben áll az alkotmánnyal, ezért a kérdés igazságügyi útra tereli, hogy így erőszakkal ki megfelelő döntést.

**Felakasztotta magát édesanyja halála miatti elkeseredésben.** Galatiból jelentik: Tegnap a Victor Macri ucca egyik házában levő lakásában holtan, felakasztva lettek meg Stefan Sitonov ügyvédet, aki Bolgrádból nemrégiben jött Galatiba. A 32 éves ügyvéd már napok óta rendkívül komor lelki hangulatban volt, mert inádot édesanyját nemrégiben elvesztette és ez a körülmény a végsőkig elkeserítette. A hatóságok folytatják a vizsgálatot az öngyilkosság ügyében.

**A Cismigiuban vágta fel az ereit egy magyar iparossegéd.** Bucurestiből jelentik: László Gyula 25 éves festősegéd a Cismigiú parkban borotvapengével átvágta a karján az ereit. Hogy biztosabb legyen a halála, lenyelt egy félliter denaturált szeszt is. A járőrök találták rá az eszméletlen állapotban levő fiatalemberre, akit a Coltea kórházba szállítottak. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

**Szerelmi dráma a jászberényi Kulturmoziban.** Budapestről jelentik: A jászberényi Kultur-mozi tegnap délutáni előadása alatt Molnár Imre, a mozi üzemvezetője a pénztár fiúkéjében egyetlen lövéssel agyonlőtte Berecz Teréz pénztároskisasszonyt, majd felvágta ereit. Mindketten meghaltak. Molnár bucsulevelet hagyott hátra és azt írja, hogy tettét szerelmi okokból követte el.

**A kolozsvári mészárosok az állatszállítók megkönnyítését kéri a polgármestertől.** A kolozsvári husiparosok céhe tegnap délelőtt Török Árpád elnök és Taflan Victor titkár aláírásával emlékiratot nyújtott át a polgármesternek, amelyben az állatszállítók megkönnyítését kérték. Az állatszállítók sokál nehézséget okoz az a körülmény, hogy nem áll elegendő jármű rendelkezésre. Az a nehézség mutatkozik emiatt, hogy a mészárosok a vidékről vásárolt s levágásra szánt állataikat nem tudják Kolozsvárra szállítani, így a város husellátásában esetleg zavarok merülhetnek fel.

**A Biblia és a cseh nemzet.** Prágából jelentik: A morvaországi Kralice városában most nyílt meg egy érdekes kiállítás ezzel a címmel: A Biblia és a cseh nemzet. A kiállítás anyagában azt mutatja be, hogy milyen kapcsolatok állottak fenn az idők folyamán a cseh nép és a biblia között. Bemutatja tehát az összes cseh nyelvű bibliafordításokat, a bibliai foglalkozó cseh irodalmi alkotásokat, a művészeti alkotások reprodukcióit, stb.

**Ügyvédi véglegesítő vizsga a kolozsvári ügyvédi kamarában.** A kolozsvári ügyvédi kamara a napokban tartotta az ügyvédjelöltek véglegesítő vizsgáját. A bizottság Nicolae Bossie ítélőtáblai elnök vezetésével dr. Petre Metes, Clemente Petrovan professzor, dr. prof. Camil Negrea és dr. Ionel Pop tagokból állott. A vizsgálaton jelentek meg: Huszár Abeliár, Garbaschoschi Ananie, Micu Octavian, dr. Gitta Antoniu, dr. Farkas Ladislau, Szenkovits Tiberiu és Stoica Cornel.

**Tűz pusztított el egy kőolajszozdát.** Targovisteből jelentik: Eddig még kiderítetlen okokból tegnap a Prahova kőolajtermelő társaság 45-ös számú szondájában Gura-Occița éjnek idején tűz keletkezett, amely a szondát egészen elhamvasztotta. A kár meghaladja a másfélmillió lej. A tűzvizsgálat megindult.

**Balesetek a bányavidéken.** Nagybányáról jelentik: Négy súlyos baleset történt egy nap alatt a bányavidéken. Braica Alexandru 27 éves munkás a Petrosani bánya bejáratánál dolgozott egy állványon. Az állvány megdőlt és Braica elvesztette egyensúlyát, amelynek következtében lezuhant. Olyan szerencsétlenül esett, hogy két oldalbordája eltört, súlyos agyrázkódást, valamint jobb csuklóján nyílt törést szenvedett. — Borpatakon Czentor György bányamunkás felesége az udvaron megbotlott és úgy esett le, hogy jobb alsó karcsója eltört és csuklója kificamodott. — Balázs Jánost, a Borcoman autóbustársaság alkalmazottját jobb lábcsonttöréssel szállították a kórházba. — Fernezeleyn Bogdan Vasile tízéves fiúcska cseresznyét szedett a fáról. A gyermek leesett a fáról és balalsó karja tört el. Mindannyiukat a munkáskórházban vették ápolás alá.

**Hetven japán tragikus pusztulása.** Tokióból jelentik: Ocina környékén, Arabusziget közelében az óriási vihar következtében egy motoros bárka felborult. A szerencsétlenségénél 70 személy vesztette életét.

**Meglopta szállásadónőjét.** Nagybányáról jelentik: Badó Elemér muzsikos cigánylegény öz. Szilágyi Nándornél kért szállást egy éjszakára. Az özvegyasszony, aki ismerte a fiút, megengedte, hogy ott aludjon. Reggel, mikor felkelt, a cigányfiúnak hűt helyét találta, aki több rend ruhát lopott el szállásadónőjétől. Badó ezután eltűnt a városból és különböző falvakban csavargott. A rendőrségnek most sikerült elfogni. Bekísérték a szatmári ügyészségre.

**Öngyilkos lett nyomora miatt.** Bucurestiből jelentik: Elena Enache 40 éves fővárosi illetőségű nő 9 somnalinpasztillával öngyilkosságot kísérelt meg. Beszállították a kórházba, ahol magához tért és elmondotta, hogy tettét rettenetes nyomora miatt követte el. Állapota nem súlyos.

**Ötven méteres szakadéka zuhant és szörnyethalt egy bányavidéki kislány.** Nagybányáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a bányavidéki Fernezele környékén. Több kislány eprész ment az erdőbe. Ghirasim Anna 12 éves lányka Pop Julianna nevű barátójával együtt a társaságtól és a kőbánya felé vették útjukat. A Someșana cég kőbányája felett eprészett a két lányka, amikor Ghirasim Anna a szakadéknál mentén, egy nagyobb területen, szép piros epert pillantott meg. Meg akarta előzni barátóját és futva közelítette meg az epres területet. A kőves talajon, szaladás közben, megcsuszott. A következő pillanatban a még helyén maradt Pop Julianna hatalmas sikolyt hallott és nem látta többé barátóját, aki az ötven méteres szakadéka zuhant és többé egy jajszó sem hallatszott. Pop Julianna anélkül, hogy megnézte volna barátóját, ijedten hazarohant és elmondta, hogy Anna leesett a kőbányánál. Azonnal a helyszínre siettek és a kőbánya alatt elhúzódtó iparvasuti síneken a felismerhetőségig összeroncsolt tagokkal, szétszórt fejfel megtalálták a szerencsétlen gyermek holttestét. Még a szive dobogott a kislánynak, akit a nagybányai kórházba szállítottak be, de utközben kiszvenedett. A fernezelei csendőrség jelentést tett az esetről az ügyészségnek, ahonnan megadták a temetési engedélyt, azonban bevezették a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

## Szerkesztői üzenetek

**T. A. med. veter., Fágáras.** Inzestrarea kötvényét eddig még nem sorsolták ki. „069.958-Brata”. Inzestrarea kötvényét eddig még nem sorsolták ki.

**„Számla”, Crai-dorolj.** Nem köteles számlát adni csak a 3000 lejen felüli vásárlásokról, vagy pedig, ha havi elszámolásban van a vevővel.

**F. I., comerciant, Vulcan.** Belgiumba most már írhat levelet.

**H. N., Cehul-Sivani.** Az előbbi üzenetünk önnek is szól. Vöröskereszt Egyesület minden európai államban van.

**B. A., Sanislau.** A kérdzett két cím: 1. Legation de France, Bucuresti. 2. Legation de Roumanie, Paris.

**M. S., Dej.** Amint azt lapunkban több cikkben is olvashatta, a pénzügyigazgatóságon csak a nemzetvédelmi blokkfizeték láttamoztatandók, a számlakönyvek nem. A számlakönyvek azonban megőrzendők és az ellenőröknek felmutatandók.

**K. M., Carei.** A kérdzett cím: Soc. de Croix Rouge, Génève, Suisse.

## Dr. Lenke Manó

Nem papnak készült. Matematikusnak. Az imaginárius számokon keresztül jutott el az Elkezelhetetlenhez. A számok végtelenjei segítségével a Végtelenhez. A zsidó papnak különben a Biblián kívül a számokhoz is érteni kell, rengeteg számot kell eszébe tartani, ötezer esztendő eseményeinek borzasztó számait. A jó zsidó pap egyebet se tesz, csak számol, nemcsak a hivatalos hetszereket, hanem magánzorgalmából többet. Számolja a gözérákat, a Hámánokat, a Fáraókat és mégsem tudja őket pontosan összehasonlítani. Ezek a számadatok sohasem mutatnak ki nyereséget, hanem mindig csak veszteséget. A pap mindig ráfizet, ráfizet egy darabot a szívből, az epéjéből, az idegéből, néhány számot éveinek számából. Van úgy, hogy éjjeleket áldoz egy-egy számmal, hogy számértékért, amit régi írók betűiből számol össze, hogy odadobhassa tizenhétmillió embernek, hogy egy darabig rágódjak rajta, kábítsa magát vele, részegítse magát általa. Ha aztán be nem válik, kezdi megint előlrol a számítás, hogy szédítsen, naroktáljon, magát is, meg másokat is, azokat, akiket pásztorol. Ha nagy bajok jönnek a világra, ha géppuskák kaszálnak, tankok hengerelnek, bombák embert cafatokra tépnek, ha bűnbakokat keresnek, zsidó pap azt is kihasználja a maga javára. Uj számításokba fog. Es esküszik rá, hogy most már biztos, csalhatatlan a szám, a betű, hisz' a proféta olyan nagyon világosan mondja, amíg nem jön az uj kiábrándulás és nyomában az uj számolás a megváltásra, a Messiásra, a csodára vonatkozólag. Az évek meg közben telnek, az idegek kopnak, csak a baj szaporodik, meg a szürke hajszálak és növekednek a számok is, amelyek a be nem teljesedett megváltást, az el nem jött megváltót olyan holtbizonyosan, olyan kétségtelenül határozottan jósolják.

Igy telt el a Lenke dr. élete is számolással, szent paposkodással. Nemcsak az írászatl mellől kormányozott, vajúroc el toh hákálhál, ott volt a nép között is, meghallgatta a panaszát, a jajkiáltását. Voltak pillanatok, amidőn talán megbánta, hogy nem maradt meg annak, aminek indult, matematikusnak. Mert bizony nehéz mesterség ez a papi mesterség, régi betűkkel való számolgatás, ami kétezer esztendő óta mindig hibás összeget ad eredménynek. Sok bajjal, tördéssel járó foglalkozás. A Vezér se bírta egykoron. Meg is mondta és az utódok számára is felegette: Hogy vigyem egymagam fíradalmatokat, terheteket és pörkedésteiket? Papnak is, családnak is viselni kell egy életet keresztül a „papság bűnét”. Az ővé az olaj, a must és a gabona java, de az ővé „minden átok is Izráelben” és a kettőből inkább csak az utóbbi maradt. Mennyi harc kifelé és befelé, mennyi lemondás, türes nyelés, mennyi számolás. Hány Korách támad a pap életére, hány kétszázötven, a községnek hány „fejedelmé”, a gyülekezet hány „nagyráihivatottja”, „neves embere”? Hányszor kiáltják neki oda: Ráv láchem, sok ez töled. Az egész község szent, csupa tudós, papok birodalma, miért emelkedsz hát az örökkévaló gyülekezete föl?

De ha támadt is benne lázadó gondolat, egy pillanat alatt legyűrte és őrizte tovább „a szentély őrizetét és az oltár őrizetét”.

Pontosan másfélszázéve, hogy Istennek egy hitfelszerelési konferenciáján együtt voltunk. Hogy-hogy nem, az asztal mellett is egymás mellé kerültünk. Akkor már a halálról beszélt, hogy hogyan lehet ellene védekezni. Olyan furcsa dolog volt, hogy a dusan terített asztal mellett ez a téma érdekelt bennünket kettőnk legjobban, a halál és a legmagasabb harciaszköz legyőzésére. Fűrdőhelyek, medicinák és házi használatra szolgáló Orvosi Tanácsadók. Az étel se igen izlett, egy-egy falatnál sokszor az volt az érzésem, hogy valami furcsa halotti toron ceremóniáskodom.

Talán jobb ez így, Lenke doktor, aludni csendesen és várnai a nagy feltámadásra, addig is beiratkozni Isten frontharcosainak díszes sorába. Jobb, jobb, már Kohelet is megmondta: És dicsérem én a holtakat, azok, akik rég meghaltak, inkább, mint az élőket, akik még életben vannak.”

Löwenkopf Kálmán

**Tolvajokat tartóztatott le a kolozsvári rendőrség.** A szamosújvári rendőrség tegnap délután őrizetbe vette és hazatoloncoltatta Kolozsvárra Hiriza Aurel, Kolozsváron, a Kerekdombon lakó, foglalkozás nélküli egyént, aki napok óta ott csavargott, bejelentett lakás és foglalkozás nélkül. A vasutállomás rendőrség mára virradólag letartóztatta Bársan Elena és Ghita Elena közismert szobtolvajnőket. Kihallgatásuk folyamatban van. A hatodik kerületi rendőrség előállította a rendőrkvizsurára Bria Pavel, Alb Alexandru és Herlitsca Ioan Monostoron lakó férfiakat, akik állítólag nagyobb méretű csendháborítást követtek el.

## Alapok a közltszty akcióján

Chuj, július 4. kormányzóság veznek, amely a beszerzése vége kel látja el. Az teljes lendülettel az állami tisztvis teremtésévei se hosszú lejáratu ingatlanvásárlás a tervet, most hogy az e célra tartományok me A Monitorui mában már meg kormányzóság tisztvis lási kölcsönalap szabályzat, amel többi kormányzó pok számára is. ezt az alapot a tományi költség nyilván. Az alap vedelmi források tekintélyesebb a segélye. A köl selők és a tartó szonyban álló al be, akik legalább ban.

Az egy tisztvis kölcsön legfelső csön visszafizeté ideje 25 év. A kö miestre sem hal értékének 70 szá a kölcsönt nem t zésre folyósítják. tisztviselő évi 1. A visszafizetés h a tisztviselő fizet csönt az alkalma helyi bekebelezéss köteles ingatlanú ni. A megterhel mány előzetes en házni, eladni. Ha ési kötelezettség részletekkel örö Amennyiben az ad kével elmarad, a B kévali egyenlő ná tot tartozik fizet

## Az amerikai újabb

Newyork, július újabb lendületet a gépiparnak. A há melés lényegesen német offenzíva dött meg csak az üzemek teljes ki gyár és segédüzem sűt fejezték be és dult a munka. M repülőgépgyárak érte az évi 16.000 motort.

H. Jouett ezred kereskedelmi és legutóbbi nyilatko ra, hogy már a je rakkal is ez év vé gépipar 23.000 re tort tud termelni. 25.000 darab legal a szám nem fogl nem fejezett, de m alatt álló gyárak ezeket is tekinteth szövetségesekek rend séglet arányában lehet.

Az „Army and legutóbbi cikke sze már tülhaladtottak véségesek által fe és az amerikai k programja követke ben is lényegesen ket.

Újabbban a munk gyorsult. Ugy a re a segédüzemekben vátással dolgozó á

## Alapokat teremtenek a köztisztviselők családi házközlésének fellendítésére

anó  
tikusnak. Az  
jutott el az  
végtelejsei  
sidó papnak  
amokhoz is  
észebe tar-  
tek borzasztó  
bet se tesz;  
alos hétszer-  
többet. Szá-  
at, a Fáró-  
tosan össze-  
ohasem mu-  
mindig csak  
ráfizet egy  
az idegéből.  
l. Van ugy,  
zámért, egy  
betűből szá-  
lizenhétmillió  
róják rajta,  
magát általa  
egint előlrol  
arkotizáljon,  
okat, akiket  
k a világra,  
k hengerel-  
tépnek, ha  
azt is ki-  
zámításokba  
már biztos,  
z' a próféta  
amig nem  
ában az új  
ésra, a cso-  
közben tel-  
paj szapor-  
növekednek  
teljesedett  
váltót olyan  
kül határo-

Chuj, július 4. Mint értesülünk, minden kormányzóság mellett külön alapot szerveznek, amely a tisztviselőket családi házközlésére végett hosszulejárata kölcsönökkel látja el. Az utóbbi időben ugyanis erőteljes lendületet vett az a mozgalom, hogy az állami tisztviselőket megfelelő alap megteremtésével segítsék hozzá ahhoz, hogy hosszú lejárata kölcsönökhöz juthassanak ingatlanvásárlás és építkezés céljaira. Ezt a tervet, most olyképpen valósítják meg, hogy az e célra szánt alapokat az egyes tartományok mellett szervezik meg.

A Monitoriu Oficial junius 2-i 127. számában már meg is jelent a temesi kormányzóság tisztviselőinek ingatlanvásárlási kölcsönalapja szervezésére vonatkozó szabályzat, amely mintál fog szolgálni a többi kormányzóságok intéseendő alapok számára is. A szabályzat értelmében ezt az alapot a tartomány kezeli és a tartományi költségvetés keretében tartják nyilván. Az alap ellátására különböző jövedelmi források szolgálnak, közöttük legtekintélyesebb magának a tartománynak a segélye. A kölcsönalapot azok a tisztviselők és a tartományal szerződéses viszonyban álló alkalmazottak vehetik igénybe, akik legalább öt éve vannak szolgálatban.

Az egy tisztviselő számára folyósítható kölcsön legfelső összege 500.000 lej, a kölcsön visszafizetésének maximális határideje 25 év. A kölcsönösszeg azonban semmiestre sem haladhatja meg az ingatlan értékének 70 százalékát, már amennyiben a kölcsönt nem teiekvételre, hanem építkezésre folyósítják. A kölcsönt igénybevevő tisztviselő évi 1 százalékos kamatot fizet. A visszafizetés havi részletekben történik, a tisztviselő fizetésének terhére. A kölcsönt az alkalmazottak fizetésén kívül elsőbbségi bekebelezéssel is biztosítják. Az adós köteles ingatlanát tüzkar ellen biztosítani. A megterhelt ingatlan, csak a tartomány előzetes engedélyével szabad átruházni, eladni. Ha a kölcsönnevevő eihal, fizetési kötelezettsége ugyanazokkal a havi részletekkel örökösire hárul át. Amennyiben az adós az esedékes részletekkel elmarad, a Banca Nationala kamatlányaival egyenlő nagyságú késedelmi kamatot tartozik fizetni.

## Az amerikai repülőgépipar újabb fejlődése

Newyork, július 4. Az újabb rendelések újabb lendületet adtak az amerikai repülőgépiparnak. A háború kitörése óta a termelés lényegesen emelkedett, azonban a német offenzíva megindulása óta kezdődött meg csak az igazi lázas munka és az amerikai teljes kihasználása. Számos új gyár és segédüzem építését és felszerelését fejezték be és azóta ezekben is megindult a munka. Mult h végén az amerikai repülőgépipar termelési kapacitása elérte az évi 16.000 repülőgépet és 18.000 motort.

H. Jouett ezredes, az amerikai légügyi-kereskedelmi- és iparkamara elnöke egyik legutóbbi nyilatkozatában rámutatott arra, hogy már a jelenlegi üzemben levő gyárakkal is ez év végéig, az amerikai repülőgépipar 23.000 repülőgépet és 35.000 motort tud termelni. A motorokból körülbelül 25.000 darab legalább 1000 lóerős lesz. Ez a szám nem foglalja magában a még be nem fejezett, de már építés és felszerelés alatt álló gyárak termelőképességét. Ha ezeket is tekintetbe vesszük, a termelés a következő években még lényegesen növekedni fog.

Az „Army and Navy Journal” szaklap legutóbbi cikke szerint a fenti szám adatok már túlhaladtak, mert a gyárak a szövetségi feladatok újabb rendelkezések és az amerikai kormány fegyverkezési programja következtében az utóbbi hetekben is lényegesen felfokozták termelésüket.

Újabbban a munka üteme tetemesen meggyorsult. Ugy a repülőgépgyárakban, mint a segédüzemekben bevezették a három művelési dologosó állandó (24 óras) termelési

lést. Azt remélik, hogy a munkamenet meggyorsulása következtében lényegesen rövidebb idő alatt fogják tudni a rendelkezéseket leszállítani.

Az amerikai repülőgépek a legtekintélyesebbek és a legmodernebb műszerekkel és fegyverekkel vannak felszerelve. Az amerikai repülőgépipar hatalmas összegeket költ állandóan kísérleti célokra. Külön kísérleti telepen foglalkoznak az új rendszerű

műszerek, gépfegyverek, ágyuk, stb ki-próbálásával. Szakiapok igen kitűnőnek tartják a legújabb felszerelt bombacélzó készüléket, amely a kísérleteknél nagyszérien bevált. Ez a „Sperry” elnevezésű célzó-készülék teljesen biztossá teszi a célzást; például 8000 méter magasságból egy 70 méter átmérőjű célpontot pontosan eltalál. Ezenkívül emelkedés, süllyedés, váltásfordulás közben is használható.

## Idegháboru...

### Tudnivalók a pánikról, melynek borzalmas hatását annyira kihasználták ebben a háboruban

Az idegháboru teljes erővel tombol. Az emberi zsenialitás ezzel egy ördögi fegyvert talált ki, amely hatásosabb akármelyik más harciszerszernél. Bár különösnek tűnik, kétségtelenül meg kell állapítani, hogy az idegháboru egy fel nem készült ország lakossága körében többet árt, mint a légi, vagy akár tüzérségi bombázás. Ez ellen a fegyver ellen nincs más védekezés, mint az erkölcsi erő és kemény ellenállás. Aki ezzel nem rendelkezik, elveszett.

Egy amerikai tudós megállapította, hogy az emberek ideállapota állandóan romlik. A legutolsó világháboru rengeteg idegbeteg embert termelt ki. Komolyan kell tehát arra gondolni, hogy milyen idegállapotba kerülünk ezután a háboru után, amikor közvetlenül az idegek ellen indult meg a támadás.

Végeredményben, akik kitalálták az idegháboru, kitűnő pszichológusok voltak. Számot vetettek azzal, hogy az emberek tömegben milyen csekély idegellenállással rendelkeznek és kihasználják az embereknek ezt a gyengeségét. A pánik terjesztésére pedig nincs kedvezőbb terület, mint a megijesztett és vezető nélkül maradt tömeg.

A pánik borzalmas hatására rengeteg példa van. Az egész világon, mindenütt történtek szerencsétlenségek. És a szerencsétlenség még csak növelte a lélekjelenlét hiányát.

Elég, ha példának vesszünk egy civilizált emberekkel tele mozt. Vörös villámfény, hatalmas lángosóva tűnik fel a vásznon. Fülüketítő kiáltás hallatszik: tűz. És már elég, hogy ez a civilizált embertömeg a legcsekélyebb erkölcsi érzék nélküli vadállati hordává alakuljon át. A férfiak letapoassák a nőket és gyermekeket. A nők hiénákká változnak. A gyengéket agyonnyomják és rengeteg az áldozat. Holott a tűz nem veszélyeztette volna az emberek életét. Csak az ok nélküli pánik szedte áldozatait. Nem akarjuk felemlíteni a háboru előtti Charité bazár tragédiájának részleteit, amikor annyi ember pusztult el.

Vannak közelebbi példák is. 1938. november 6-án tűz ütött ki Osló központjának egyik házában. A tűz egy fényképész lakásán tört ki, aki éppen működésének 20 éves évfordulóját ünnepelte. A fényképész a huszadik emeleten lakott. A tűzoltóknak sikerült a tüzet lokalizálni, majd eloltani. Mikor behatoltak a műterembe, elképesztő látvány tárult a szemük elé. Mintegy 20 ember megszenesedett holtteste feküdt az ajtó előtt. Azt hitték, hogy az ajtó be van zárva. Kiderült azonban, hogy tévedtek. Az ajtó nem volt bezárva, hanem belülről nyílt. A megremült emberek azonban kívülről akarták kinyitni és mind szénné égtek.

A hajókapitányok nagyon jól tudják, hogy bármilyen szerencsétlenség esetén a nagyobb veszélyt mindig a megremült emberek jelentik. Minden igyekeztük arra irányul, hogy megfékezzék a tömeget, hogy fegyelmet tartanak és akkor az áldozatok száma mindig kisebb. Azok közül, akiknél pánik félelem vett erőt, a legveszedelmesebbek, kik már elvesztették ellenállási képességüket az örülettel határos állapotba kerültek s azt hiszik, hogy nekik kell vezetni a mentési munkálatokat és extázisukban nagyobb szerencsétlenséget okoznak mindennél. Ilyenkor gyakran előfordult, hogy a parancsoknak a végéig csak zökhöz kellett folyamodnia — nem szabad elfelejteni, hogy ily esetekben a hajó kapitányai élet és halál urai — hogy a többiek életét megmentésük.

### A pánik legkomolyabb ellenfele: a szervezés

Akármenyre is figyelmeztetnék az embereket, hogy őrizzék meg a pániktól, legyenek fegyelmetek, mind hibával. Napjainkban hadviselő államokban a hatóságok állan-

dóan, rádióon keresztül, foylóiratokban és napilapokban szüntelenül figyelmeztetik a lakosságot, hogy veszély esetén — legyen az légi, vagy más természetű veszély — ne menjenek a saját fejük után, mert az csak káros lehet, hanem vessék magukat alá a hatóságok rendelkezéseinek, melyek minden intézkedést idejében megtesznek, hogy megakadályozzák a felesleges pánikot.

Még elképzelni is borzalmas, hogy mi történne, ha egy légi riadó esetén egy város lakossága ahelyett, hogy az előre megállapított óvóhelyekre húzódná vissza, rémülten

## Tehenek, falusi szekerek és hadifoglyok a Place de la Concorde-on

### Párizsba lassan visszatér az élet

A Frankfurter Zeitung egyik újabb száma érdekes részleteket közöl Párizs életéről. A német megszállás első napjaiban a francia főváros teljesen kihalt, élettelen benyomást tett a látogatóra. Két-három nap mulva aztán gyözedelmesskedett a párizsiai természetes élénksége és kíváncsisága. A forgalom, az élet lassan-lassan megindult. Természetesen nem lehet ezt a békebeli élénkséggel összehasonlítani, már csak azért sem, mert a háboru ideje alatt a lakosságnak mint egy kétharmad része eltávozott a fővárosból, az első napok kihaltságához képest azonban már valósággal nyüzsgő forgalmat lehet tapasztalni.

Legelőnek a kávéházak tértek magukhoz. A híres Café de la Paix már mult vasárnap, szép verőfényben kitette a járdára első asztalait. A kísérletet siker koronázta: a rögtönzött terasz gyorsan megtelt. Órákon belül a legtöbb nagy kávéház követte a példát és dél felé a bulvárokon és a Montparnasse vidéken helyet sem lehetett kapni. A franciák tartózkodóan, de kíváncsian nézegették a sok német egyenruhát. A lakosság és a megszálló csapatok között a viszony, ha nem is szívélyes, mindenesetre kifogástalanul korrekt.

Másnapra már egyes nagy áruházak is üzembe léptek. Elsőnek a Galeries Lafayette nyitotta ki kapuit, nyomában pedig számos üzlet szedte le a kirakatáról a védő deszkalapot. Német katonai autók kivül járművet nem látni az utcán, mert az autótulajdonosok menekülésre használták fel kocsijüket, az autóbuzsokat a hatóságok foglalták le a lakosság elszállítására, a villamosokat pedig csak akkor lehet újra megindítani, ha személyzetük visszatér. A Metro, a híres párizsi földalatti, kis megszakítással egész idő alatt üzemben volt és most is közlekedik. A kirakatokban sok helyen még láthatók a háborus propaganda nyomai, elsősorban angol nyelvű feliratok formájában. A franciák általában nem nagyon szoktak idegen nyelveket tanulni; ha most néhány párizsi kerékbetört németessel igyekszik magát megértetni, önkéntelenül ugyanolyan rossz angol-szavakat csuszik át. Ha pedig észreveszi tevédségét, elmosolyodik és azt mondja:

— Excuse me, please...  
A földalatti állomásonál gyakran látni csoportosulásokat. Német katonák igyekeznek tájékozódni, felvilágosítást kapni.

A németek nem tudnak franciául, a franciák nem tudnak németül: nagyszabású gesztikulálás segítségével próbálják kitalálni, hogy mi a kérdés és mi a felelet. A német csapatok felszerelése és az utcákon is jól látható hadianyag nagy benyomást tett a párizsira. Egy párizsi sofőr tamáskodó arc-csapatot tapogatta meg egy német katonai autópneumatikáját; úgy látszik, nem akarta elhinni, hogy tényleg gumiból van.

A Place de la Concorde-on francia hadifoglyok vonultak át. A járókelők, akik eddig

ordítva, tülekedve, egy irányba igyekeztek, összezúfolódna a tereken vagy más exponált helyeken. Egy német tudós a jelenlegi események kapcsán tanulmányozta a pánik hatását és mindenki számára egy szabályzatot állított össze. Így mindenki tudja, hogy pánik esetén mi a teendő.

Néhány sort idézünk ebből a tanulmányból:

Mit csináljak, amikor pánik tör ki? Nyugodtan maradj és megőrzöm a hidegvérem. Gyorsan és nyugodtan megvizsgálom a helyzetet és ha nyugtalanabb csoportban vagyok, hangosan és nyugodtan elkiáltom magam: Nyugodjatok meg, nincs semmi veszély. Aki pánik vesz erőt, igyekszem meggyőzni a valóságról. Ha azonnali a veszély, ha alkalmasnak érzem magam és ha nincs más alkalmasabb, átveszem a csoport vezetését és megteszem a szükséges intézkedéseket. Ha megjelennek a hatóság képviselői, azonnal alávetem magam a rendelkezéseiknek. Segítségükre vagyok és teljesítem a kapott rendelkezéseket. Szükség esetén felvilágosítást nyújtok a helyzetről. Mindenestre igyekszem megőrizni a csoport nyugalmát és semmiképpen sem akadályozom a hatóságok műveleteit.

Mit csináljak a pánik után? Nem fecsegek feleslegesen, nem terjesztek rémhíreket, amelyek alkalmassak új pánik keltésére. Igyekszem levonni a tanulságot, hogy tudjam: hogyan kell eljárni a jövőben.

Néhány bölcs tanács. Mindenkinék ajánlható.

igyekeztek fegyelmelni magukat, nem bírják a látványt. Idős férfiak, méltóságteljes, korosabb hölgyek és fiatal lányok nem is igyekeznek elrejtetni könnyeiket. Ugy látszik, nem annyira a német csapatok bevonulása, mint inkább a hadifoglyok végtelen sora fosztotta meg Párizs lakosságát attól a reménytől, hogy a helyzet még megváltozhatik.

A tökéletes bélső összeomlás legjobban az mutatja, hogy milyen passzívan adták meg magukat sorsuknak a franciák.

A hadifoglyokat alig-alig kell kísélni. Kétháromszáz főnyi csoportot két német katonának vezet, mint kísér. Szökni senki sem próbál, nem is volna már értelme.

A városban a rendfenntartás munkáját a párizsi rendőrség végzi. Gyakran látni francia lovasscendör őrzőkat is. Fegyverzetük kurta karabély. Hogy a francia kormány csak az utolsó órában szánta el magát arra, hogy Párizst nyílt városnak deklarálja, abból látható, hogy minden értékes középület homokszákkal van körülvéve, az értékes műkincseket pedig eltávolították. A német csapatok a deszka és homok védőpáncélokat mindenütt elhordják. Így most már újra szabadon látható Napoleon sírja, Foch marsall emlékműve, a Pantheon és a Notre Dame.

Időnként olyan jelenetek fordulnak elő, amilyeneket évtizedek óta nem látott a francia főváros. A Place de la Concordeon, a kontinens legforgalmasabb terén tehenek, falusi szekerek vonulnak át. A járdákon béröndökkel megrakott gyerekocsikát tolnak; ezek mind visszatérő menekültek holmijai.

— Légvédelmi tanfolyam kereskedők részére. A Sfatul Negustoresc (Kereskedő Tanács) közli, hogy a fél 9 órai légvédelmi tanfolyamát közbejött akadályok miatt nem kezdhetette meg e héten és azt f. hó 8-án, hétfőn feltétlen megkezdni és a beiratkozottak pontos megjelenését kéri. Jelentkezéseket hétfőig még elfogad a titkárság. Közli egyben, hogy értesülése szerint az illetékes hatóságok már a legközelebbi időben megkezdik a vállalatok ellenőrzését a légvédelmi tanfolyamok elvégzése tekintetében és kívánatos, hogy minden kereskedelmi cég e tekintetben rendben legyen a következmények elkerülése végett.

— Vendrey Ferenc halála. Budapestről jelentik: Vendrey Ferenc, a híres magyar színművész, aki előkelő családból származott, 82 éves korában meghalt. A sepsiszentgyörgyi származású fiu fiatal korában megszületett hazulról és beállott színésznek. Pályáját Kolozsváron kezdte meg, majd 1900-ban Budapestre szerződött és azóta a nyugdíjvonnaláság a Vigszínháznál működött. Különösen komikus és jellemzerepekben volt kiváló. Temetése csütörtökön ment végbe.

## Kolozsváron elrendelték az elsötétítési intézkedések szigorú végrehajtását

Kolozsvár város polgármesteri hivatalának MONT Irodája közli 1209-940. sz. alatt az alábbi, légitámadások elleni egyéni védekezésre vonatkozó rendeletet:

Rendelet a magánvilágítás rendezésére és a lámpák elsötétítésére vonatkozólag:

Tekintettel a 2135. számú Királyi Rendeletre (mozgósítási rendelet), mely 1940. június 27-én kelt, valamint az ostromállapot bevezetésére,

a belügyminisztérium és a hadügyminisztérium utasításait, valamint a hadtestparancsnok rendelete alapján, megállapítva, hogy a teljes sötétség a legjobb védelme a városoknak, üzemeknek, vasúti állomásoknak az éjszakai légi támadások ellen, mely azonban nem volna megvalósítható, ha csupán a közvilágítást csökkentenék s a magánosok továbbra is teljes világítást használnának,

elrendelem:

1. Jelen rendelet kihirdetése után, az alábbi állandó jellegű intézkedéseket kell alkalmazni egész Kolozsvár város területén:

a) Külön közvilágítás és magánvilágítás. Csak a közvilágítás, közrend és a folyamatban levő munkáknál szükséges külső világítás marad meg. A világítótestek számát a szigorúan szükséges legalacsonyabb számmal kell szorítani, míg fényüket a lehetőségekhez képest csökkenteni kell. Minden olyan világítótestet, mely épületeken van elhelyezve, belső részén feketére festett védőernyővel kell ellátni, mely visszatartja azokat a fénysugarakat, melyek különben a légi megfigyelők felé irányulnának.

Az ablakokat világító gömböket, villanykörteket kék színűre kell festeni, úgy hogy csak nagyon gyenge fény szűrődjék át rajtuk. A lámpaoszlopok lábánál, vagy ivlámpák alatt a gyalogjárókat fekete színű, vagy sötét hamuszínű nem fényűző sötét színre kell festeni, hogy elkerülhető legyen a fény visszafelé tükrözése.

b) Nyilvános s belső magánvilágítás. Az épület külsővilágai összeköttetésben levő nyílásai (ajtók, ablakok, padlásablakok, világítóudvarok) mozgatható, fedőanyagokkal kell, hogy legyenek ellátva, mint: redőnyök, zsáluk, függönyök, sötét papírosok, melyek megakadályozzák a fény kiszűrődését. Ezeket az előírásokat kell alkalmazni nem csak az udvarra nyíló bejárati, de az utcára néző nyílásokra is.

Műhelyek, szállodák, áruházak, kávéházak, stb. nagy ablaktábláit kék színűre kell festeni, hogy csak nagyon gyenge fény hatolhasson át rajtuk. Ezeket hasonlóképpen tejszínű elfedést biztosító anyagokkal is el kell látni. Az üzletek kirakatait a lehető legkevésbé kell világítani és sötét függönyvel kell ellátni. A fényreklámok és fénybetűs cégtáblák használata tilos. A gyár- és üzemi kéményeket fedősisakkal kell ellátni, hogy a kéményekből előtörő fényt eltakarja. A szállodákban valamennyi szobáján kifüggesztendő jelen rendelkezés alapján szerkesztett utasítások, hogy azt az utasok mindenben végrehajtsák.

Általában fenti rendelkezéseket az est lezárlatával alkalmazni kell és ezek végrehajtását a helyi hatóságok és a csendőrség ellenőrzik.

Köz- és magánjarművek

A fényszórók használata tilos, amikor a járművek helyiségekben, helységek mellett, elszigetelt épületeknél várakoznak. Ebben az esetben a járművek fényszórói kék színűre kell, hogy legyenek, olyan váltószerszeggel ellátva, amely nem enged át a vízszintes fehér fényt. Helyiségekben tilos a 12 kilométernél nagyobb sebesség. A vasúti átjáróknál a fényt csökkenteni kell, teljesen meg kell szüntetni. Felhívjuk ezért a járművek vezetőit a bekövetkező szerezéklenségekre.

Légi radók esetén esedékes intézkedések

Az ellenséges repülő gépek közeledése esetén a katonai hatóságok elrendelik a világítás eloltását. A polgári hatóságok, az épületparancsnokok és lakosság végre kell, hogy hajtsák pontosan és minden

késedelmesség nélkül a parancsokat. A lámpák eloltását a helyi hatóságok, az épületparancsnokok szíriénák, vagy harangok megszólaltatása útján hozzák a lakosság tudomására.

A világítás eloltása

Abban a pillanatban, amint a parancsról értesülnek, vagy megszólalnak azok a jelzések, melyek előírják a világítás kioltását, az üzletek redőnyét le kell huzni, a külvilággal érintkező nyílásokat (udvari, uccai, vagy tetőn levő, stb.) át kell vizsgálni, a külső világítást teljesen meg kell

szüntetni, vagy csökkenteni arra a mértékre, amely feltétlenül szükséges a közrend és segélyszolgálatok működésére.

A teljes elsötétítés megszüntetése

A teljes elsötétítés megszüntetését ugyanolyan módon hozzák a közönség tudomására, mint az elsötétítést. A rendelet megjelenése után vissza lehet térni a háborus időben szokásos csökkentett világításra.

2. Szakasz. Jelen rendelet végrehajtására a légvédelmi törvény tizedik szakasza értelmében a csendőrpáncsnokságok, a polgármesteri hivatalok, a rendőrség főnökei, a kerületi kapitányok, tisztviselői és alárendelt közegei, valamint a katonai és polgári hatóságok kaptak megbízást.

1940. június 29-én.

Alírást: Dr. Bornemisa Sebastian, polgármester. Jóváhagyta: Cartianu Grigore tábornok.

## SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

### Szombaton és vasárnap délutáni előadásokat tart a színház

A sötétítési rendeletek tartama alatt a színház délutáni előadásokat tart. Az első délutáni előadások szombaton és vasárnap lesznek.

Két előadást a prózai, két előadást az operettgyűjtés tart. Vasárnap délelőtt pedig gyermekelőadás lesz.

Az előadások műsorán a Mandragora és a Finom család című zenés vígjátékok, a Piros bugyelláris című népszínmű, az Aranyamadár című operett és a Dörnyögő Dömötör című énekes, táncos gyermekoperett szerepelnek.

Az előadások műsora a következők:

#### A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat délután 3: Aranyamadár. (Operett-felújítás olcsó helyárakkal.)

Szombat délután 6: Mandragora. (Fényes Alice, Kovács György, stb. fellépéssel, olcsó helyárakkal először.)

Szombat este: Nincs előadás.

Vasárnap délelőtt 11: Dörnyögő Dömötör. (Gyermekoperett olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 3: Piros bugyelláris. (A

nagyszerű népszínmű felújítása olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 6: Finom család. (Vaszary János és Losonczy Dezső remek, zenés vígjátéka, Fényes Alice, Kovács György, Báza Éva, stb. fellépésével. Vezényel: Szabó Ica. Rendes helyárakkal.)

Vasárnap este: Nincs előadás.

#### AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

1. Az acélkaraván. A leghatalmasabb amerikai történelmi kalandfilm. Barbara Scanwyck, Akim Tamiroff, Joel Mc. Crea. 2. Victoria. (Aki az angol birodalmat megteremtette). Anna Neagle, Adolf Wohlbruck. 3. A legújabb francia és német háborus híradó, minden idők legborzalmasabb háborújáról. Tekintettel a 11 órai zárórarendelethez, az utolsó dupla műsoros előadás fél 8 órakor kezdődik.

— Maróczy Géza: A modern sakk vezérkönyve kezdőknek, haladóknak, mestereknek. Az egész világ sakkársadalmát ünnepli most Maróczyt hetvenedik születésnapja alkalmából. A legnagyobb magyar sakkmeister most megalkotta a nagy magyar sakkkönyvet, azt az átfogó és mindenre kiterjedő munkát, mely eddig nálunk hiányzott. Nagyalakú, kimerítő, teljes és rendszeres sakkkönyv ez, egy pedagógiai érzékkel is megáldott kiváló elme alkotása. Megbízható oktatója a kezdőknek, tapasztalt kalauza a haladóknak, de értékes mondanivaló van annak számára is, akik már a mesterfokot is elérték. Hangja, stílusa, előadásmódja a legmagasabb színvonalat képviseli, a megjegyzésain átszűrődő életfilozófia pedig rávall a bölcs mesterre, aki a sakknak élt, de nem vált egyoldalúvá. Maróczy Géza új sakkkönyve: A modern sakk vezérkönyve kezdőknek, haladóknak és mestereknek, rengeteg ábrával és feladvánnyal, Patheon kiadásban, szép kiállításban füze 216, kötve 285 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Pantheon újdonságok jegyzékét.

Könyvtörténeti munkákat jelölve és olcsón készíti a

**GLORIA**  
könyvtörténet

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 8.

## RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, július 5.

Bucuresti. 13: Időjelzés, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 13.10: A Botez testvérek zenekara. 14.15: Hírek. 14.35: A Botez testvérek zenekara. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.01: Gazdasági krónika. 20.16: Ének. 20.45: Hírek. 21: Szövegbeszéd a szerályból, Mozart dalműve. Szünetben hírek, sporthírek. 23.05: Szórakoztató hangfelvételek. 23.40: Hírek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hangfelvételek. 11: Hírek. 13.10: Katonazene. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.45: Hírek. 18.15: Tangóharmonika kettős. 18.35: Hangképek a könyvsorsáról, a szerzőtől az olvasóig. 19.10: A rádió szalonzenekara. 19.40: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.25: Felolvasás. 20.55: Vonósnyegyes. 21.55: „Röptében a nyár körüli”. 22.40: Hírek. 23.10: Táncfelvételek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Szombat, július 6.

Bucuresti. 13: Időjelzés, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 13.10: A rádió zenekara. 13.35: Időjelzés, sporthírek. 13.45: A rádió zenekara. 14.15: Hírek. 14.30: A rádió zenekara. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.01: Természettudományi krónika. 20.15: Ének. 20.45: Hírek. 21: A rádió postája. 21.15: A Luceafărul zenekar táncszámai. 22.50: Hangfelvételek. 23.40: Hírek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hangfelvételek. 11: Hírek. 13.10: A rádió szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Hangfelvételek. 15.30: Hírek. 17.10: Bábjáték. 17.45: Hírek. 18.15: Rádióposta. 18.50: Magyar nóták. 19.45: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Légy jó mindhalálig. Móróc Zsigmond színműve. 22.40: Hírek. 23.10: Hangképek. Beszéd: Pluhár István. 23.35: Jazz. 0: Hírek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

## APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közzétehetjük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Gyilkostól 1000 méter magasságban Siesta penzió. Komfortos szobák balkonnal, hidegmeleg folyóvízzel. Információk: Dr. Rosenfeld Endre, medic, Gheorgheni.

Nyolcadik gimnázista pótvizsgára előkészítő bármely tantárgyból. Érdeklődni: Telefon 32-11.

Ügyvédi irodai gyakorlattal rendelkező román, magyar gépirónó állást keres. Értekezni: Telefon 37-75.

Komfortos szobába lakótársnót keresek azonnalra. Ugyanott különbjeáratu butorczott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Cím: Str. N. Iorga 12, II. e. 18.

A legjobb kóser vegetáriánus konyha Str. Cotița 5 szám alatt van. I. em. 9. Az orth. rabbinátus felügyelete alatt. Olcsó árak. Kihordás. Abonoma.

Orakönyvelést, könyvek felfektetését, könyvelést restanciák feldolgozását vállalja ipari vállalat főkönyvelője. Cím a kiadóhivatalban.

Transylvania minden kisebb és nagyobb városa részére átadó angol szabadalmazott Rapid borotvapenge közzörlőgép. Kevés befektetéssel bárki részére jó kereseti lehetőséget nyújt, nőknek is. Érdeklődők írjanak „Rapid” Bucuresti, Str. Radu Voda 1.

Figyelem! Esvüvöket, barmicvemol és szűd rendszert olcsón vállalom. Alkalmi tortákat, kuglereket, stb. olcsón készítek, meghívásra úgy helyben, mint vidékre megyek sütnifőzni. Adlerné, Decebal 2.

## Lég

Nagyfontosságú

Cluj, július 2. K. téri hivatala a lé kapcsolatban az al

A pincék légvédelmi

A helyi hatóságok állapított közös óv lakosság légi támad ja a pincéket és al leteknél, melynek esetén a földszinti. Szükséges, hogy azt, miképpen hasz óvóhelyet.

A pincét gázvéd felhasználni, hogy sen elzárják a pin Abban az esetben, dik szükséges, h zésével megduplázz szélességben és ma nak az ajtónak a ték és néhány cent és ólomdarabokkal ellátva, hogy jól akadályozza a gáz meg hatóságok, h bizonyos távolságba nak fel. Az első p elhelyezni, amely másodikikat pedig a ha a pincékben ninc Egy így felszerel dást azonban nem hosszabbítani a me mivel a pince leveg elhasználása és na óal való felcserelede máthatatlanná válik a pincében tartózk következtében.

Tehát a pincéket abban az esetben is hatolt be gáz, feltét A pincében való tartama a pincében és a benn tartózk függ. Egy nyugalm egyének óránként van szüksége. Ha világítják, számolni des petróleumlámpa levegőt, egy szál 600 liter levegőt fog feltétlenül szükség gyertyát szabad has

Abban az esetben védőálarokkal rez alapszabályok feltét különben a védekezé válik:

A gázálarcot érté teni és jó állapotba kell a nedvességtől ó záró dobozban kel nedvesség, sem ped gázálarcot sohasem

A gázálarcot min Helyes és gyors a mulja meg, mert bár ha rosszul van felt viszont egy egészen arc is, ha jól van a hatható védelmet v felszerelése, mint a ben a katonai hatós tők adják meg a sz

Bombázás ideje a álarcot az előkészül ni. Ha gáz hatolt b az nem volt jól lezár arot, és meg kell v kat, amelyekben keré

Az álarcot azonn hozni, amint a me védekek robbanak. Az álarccal nem s leg kerülni kell az e Ritka, mely és venni. Az álarcot m mindaddig viselni ké feltételezhetjük. (Al

Az álarc egyéni és méreteire kell beáll tel tudják tenni az maguknál is hordják meket és tüdőt ves hatásától.

A gáznak a lása esetén Ha gáz hatol be a al el kell hagyni nem szabad onnan k Ha azonban a gáz és a menedék hely el álaroktól és permete

# Légvédelmi óvőhelyek felhasználása és fertőtlenítése

## Nagyfontosságú utasítások a gáztámadásokról és mérges gázok hatásáról

Csaj, július 2. Kolozsvár város polgármesteri hivatala a légvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban az alábbi közleményt adta ki:

A pincék és alagsorok felhasználása légvédelmi menedékhelynek

A helyi hatóságok által a békeidőben megállapított közös óvőhelyeken kívül a polgári lakosság légi támadások esetén felhasználhatók a pincék és alagsorok is, az olyan épületeknél, melynek nincsen pincéje, szükség esetén a földszinti épületet is.

Szükséges, hogy minden egyes lakos tudja, miképpen használják fel a pincét, mint óvőhelyet.

A pincét gázvédelmi célokra akkor lehet felhasználni, ha tökéletesen légmentesen elzárják a pincék szellőztetőit és ajtóit. Abban az esetben, ha az ajtó nem jól záródik, szükséges, hogy kívül pokróc elhelyezésével megduplázzák az ajtót. A pokróc, ha szükségesben és magasságban meghaladja annak az ajtónak a méreteit, amelyre helyezik és néhány centiméternyire lefogja a földre és ömledarabokkal vagy vasdarabokkal van ellátva, hogy jól a földhöz fektődjen, megakadályozza a gázok behatolását. A védelem még hatásosabb, hogy ha egy pokróc helyett bizonyos távolságban két pokrócot használnak fel. Az első pokrócot arra az ajtóra kell elhelyezni, amely a lépcsőjárathoz vezet, a másodikikat pedig a lépcsőjárát végén, hogy ha a pincének nincs dupla ajtaja.

Egy így felszerelt pincében való tartózkodás azonban nem lehet a végletekig megszüszabottan a megfulladás veszélye nélkül, mivel a pince levegője az oxigén fokozatos felhasználása és nagymennyiségű széndioxidból való felcserélődése folytán, mind használhatatlanná válik a légzőszervek számára, a pincében tartózkodó személyek lélegzése következtében.

Tehát a pincéket minden riadó után, még abban az esetben is, ha a helyiségbe nem jutott be gáz, feltétlenül ki kell szellőztetni. A pincében való veszélytelen tartózkodás feltétele a pincében foglalt levegő tömegétől és a benn tartózkodó személyek számától függ. Egy nyugalmi helyzetben lévő felnőtt egy óráknént egy köbméter levegőre van szüksége. Ha a pincét nem villanypárával világítják, számolni kell azzal, hogy egy rendszeres petróleumlámpa óránként egy köbméter levegőt, egy szál gyertya pedig körülbelül 10 liter levegőt fogyaszt. Ennélfogva csak a feltétlenül szükséges számú lámpát, vagy gyertyát szabad használni.

### A gázálarc viselése

Abban az esetben, ha a lakosság egyéni védőeszközökkel rendelkezik, a következő szabályok feltétlenül betartandók, mert különben a védekezés teljesen illuzióvá válik:

A gázálarcot értékes tárgynak kell tekinteni és jó állapotban kell tartani, tehát óvni kell a nedvességtől és ha lehet, légmentes, jól záró dobozban kell tartani, amelybe sem nedvesség, sem pedig gáz nem hatolt be. A gázálarcot sohasem szabad benedvesíteni.

A gázálarcot mindig kéznél kell tartani.

Helyes és gyors alkalmazását mindenki tanulja meg, mert bármilyen jó legyen az álarc, ha rosszul van feltéve, nem nyújt védelmet, igazont egy egészen egyszerű szerkezetű álarc is, ha jól van a fejre alkalmazva, mindig kihatós védelmet jelent. (Ugy a gázálarc felszerelése, mint annak használata tekintetében a katonai hatóságok, vagy polgári oktatás adják meg a szükséges utasítást.)

Bombázás ideje alatt a menedékhelyen az álarcot az előkészített állapotba kell helyezni. Ha gáz hatolt be a menedékhelyre, mivel az nem volt jól lezárva, fel kell tenni az álarcot, és meg kell keresni azokat a nyílásokat, amelyeken keresztül behatolt a gáz.

Az álarcot azonnal védelmi állapotba kell hozni, amint a menedékhely közelében lövedékek robbannak fel.

Az álarccal nem szabad szaladni és lehetőleg kerülni kell az erőtetett lélegzést.

Ritka, amely es nyugodt lélegzetet kell venni. Az álarcot még a bombázás után is mindaddig viselni kell, amíg a gáz jelenlétét éreztelmezhetjük. (Általában két óráig.)

Az álarc egyéni és tulajdonosa nevével viseli. Az álarcot egyszerszámúként kell viselőjének nevére kell beállítani. Mindazok, akik jól tudják tenni az álarcot és azt állandóan maguknál is hordják, nem kell félniük a szelektált és tüdőveszélyeztető gázok káros hatásától.

A gázak az óvőhelyre való behatolása esetén szükséges intézkedések

Ha gáz hatolt be a menedékhelyre, azt azonnal el kell hagyni és a bennlévő tárgyakat nem szabad onnan kihozni.

Ha azonban a gáz beszűrődése csak gyenge és a menedékhely el van látva semlegesítő olajjal és permanganát készítményekkel, ez utó-

bit azonnal működésbe kell hozni. A gáz behatolási helyeit minél gyorsabban fel kell kutatni és nedves ronggyal el kell tömni. (Különös figyelemmel legyünk az ajtó nyílásokra.) Amennyiben a beszűrődés tovább tart, késelem nélkül el kell hagyni a helyiséget.

Tudni való, hogy a nem eléggé tömény gázoknak nincsen könnyen meghatározható szaguk s általában nem hatnak azonnal.

Bombázás után a gázak által elárasztott menedékhelyeket ki kell tisztítani és alkalmazni kell az ismertett intézkedéseket. (Szellőztetés, permanganát, tüzelés, stb.)

A gránátöltséreket, különösen a lakóhelyek közelében lévőket, a közelben lévő, de meg nem fertőzött talajjal kell elföldelni.

A bombázás után foganatosítandó intézkedések

Bombázások alkalmával többé kevésbé tartós gázfajtákat lehet használni. Általában azonban a gázok nagyon tartós, káros hatóerővel bírnak (néhány napig is), kivéve bizonyos olyan eseteket, amelyeket a helyi hatóságok megjelölnek.

a) Személyekről való gondoskodás. Bizonyos tartós gázok, tehát olyanok, amelyek

nyelk néhány percig tartó szellőztetés után nem tűnnek el, égési nyomokat hagynak a bőrön, sőt a ruhán is keresztül hatnak (pl. az yperit). Tehát későbbi súlyos következmények elkerülése céljából minden olyan személy, akit tartós gáz ért, minél gyorsabban leveti ruháit és testét alaposan lemossa sok vízzel és bő szappannal a haját és az arcot is), jól megtörölközik és nem fertőzött ruhát és fehérneműt ölt magára. Ezt az elővigyázatossági intézkedést mindenkinek ajánlatos megtenni, aki ki volt téve a gázok hatásának, még abban az esetben is, ha annak látható jele, mint például: a bőrön, a szemén, vagy a tüdőn égés nyomai nem jelentek meg, mert ezek a gázmérgezés után csak néhány órával, néha néhány nappal észlelhetők. A fentebbi elővigyázatossági intézkedések annál hathatósabbak, minél gyorsabban elvégeztük azokat a bombázás után.

Minden gázmérgezésnek kitett egyén minél sürgősebben jelentkezik vizsgálat végett a legközelebbi orvosi segélyhelyen.

b) Az óvőhelyek kitisztítása.

E tekintetben két eset van:

1. Mikor a lövedék a pince szomszédságában és nem annak belsejében robbant fel.

Ez esetben 48 órán át szellőztessünk és ugyanakkor a lépcső ajtaján rakjunk tüzet, ezeket az intézkedéseket mindjárt a bombázás megszűnése után végzi el álarccal ellátott személy.

Két nappal később a pincét ismét lehet

menedékhelynek használni.

2. Ha egy, vagy több lövedék robbant fel a menedékhelyen.

Ebben az esetben nemcsak a levegő válik veszélyessé, hanem a gáz egy része behatol a falakba, a padlóba és különböző tárgyakba, ruhákba, ami csak a pincében található és így ezek a tárgyak több napon át képesek a velük érintkezésbe jutó személyeket megmérgezni és azokon sérüléseket okoz. Egy ilyen megfertőzött menedékhely fertőtlenítését csak a fertőtlenítő szakcsapatok személyzete végezheti el.

Ha ezek nincsenek kéznél, a pincét csak alapos szellőztetés után, nyolc nap múlva lehet menedékhelynek használni.

c) A tárgyak fertőtlenítése.

A gázokkal érintkezésbe jött ételeket és italokat semmi esetre sem szabad fogyasztani.

Hasonlóképpen nem szabad a gázok által megfertőzött ruhaneműt vagy ágyneműt használni. Ezeket néhány napig szabad levegőn kell tartani és kiporolni, a fehérneműt pedig tizenkét órán keresztül szódavízben kell áztatni, majd megmosni.

Kerülni kell az ilyen fehérnemű vagy bármely tárgy csupasz kézzel való érintését, ha azok előzetesen nem voltak fertőtlenítve.

A polgármesteri hivatal (vagy az iskolák) minden szükséges felvilágosításokat megadnak.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala

# KÖZGAZDASÁG

## Csökken az izgalom gazdasági életünkben

Bucuresti, július 4. (Rador.) A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági helyzetjelentése szerint az esős idő miatt sokat szkenved a mezőgazdaság. A munkaerő hiánya is nehézségeket okoz s így a napszámok is emelkedtek. A szőlőtermésben 30-40 százalékos kárt okozott a peronoszpóra.

Az Argus szerint a kereskedelmi üzle-

letek, különösen az élelmiszerüzletek forgalma tovább csökken.

A postatakarékpénztárnai s a többi pénzintézetnél a rendes nivóra csökkent a betétek kivonása. A kereskedelmi hitel majdnem teljesen megszűnt, azt hiszik azonban, hogy ez a helyzet csak rövid ideig marad így.

## Milyen román árucikkeket keres a külföld

Bucuresti, július 4. A Külkereskedelmet Támogató és Szervező Igazgatósághoz az egyes külföldi államokból a következő román árucikkekre érkeztek be érdeklődések:

Dánia: Aszfalt, petróleumtermékek, füst fekete, kukorica keményítő, glukoza, növényi olaj, buza keményítő, butorok, butorszövetek, linoleum, kalapok és kikapomok, gyapju, cérna, stb.

Esztország: mustármag, mustárliszt.

Franciaország: bél.

Cseh-Morva protektorátus: prágai és brünni cégek román gabonaexportőrcegekkel keresnek összeköttetést.

Svédország: Svéd importőr cégek olyan román exportőrökkel keresnek összeköttetést, akik olajmagvakat, gyapjút, nyulbórt és nyulszórt exportálnak.

A fentiekkel kapcsolatban közelebbi információk a Directiunea Incurajării Exportului-nál (Bucuresti, Cal. Victoriei 133. 5. em.) kaphatók.

## Megállapították a szappan új maximális árát

Bucuresti, július 4. A Monitorul Oficial közli a nemzetgazdasági miniszter végzését, a cukor, cement és papír árának fenntartásáról.

A végzés megállapítja a szappan és gyapjú árát. A szappanárak a következők: a) A 35-45 százalékos zsirtartalmú mosószappan kilója 38-42 lej, b) ugyanez 45-

60 százalékos zsiradék tartalommal 41-48 lej, c) 60-70 százalékos zsirtartalmú, nem illatosított mosdószappan 62-72 lej, d) ugyanaz illatosítva és csomagolva 70-82 lej.

Az árakba beleértődik a szállítás és a két százalékos nemzetvédelmi adó is.

A nagykereskedők készletkimutatása. A nemzetgazdasági minisztérium árelenőrző hivatala megállapítja, hogy igen sok nagykereskedő elmulasztja a készlet- és árbejelentés felhívóként történő beterjesztését, amire az 1939. november 18-iki törvény 8. szakasza szerint kötelezve van. Az árelenőrző hivatal felhívta a kereskedelmi kamarákat, hogy figyelmeztesse a kereskedőket erre a kötelezettségre, ellenkező esetben a szanciók alá esők listájára kerülnek. Az elmulasztott bejelentéseket sürgősen pótolni kell a bírság elkerülése végett.

Az év első felében nőtt a vállalkozói kedv. A bucuresti kamara jelentése szerint az ország első öt hónapjában a vállalkozási kedv emelkedése volt tapasztalható. Amíg 1939 első felében 350 új céget jegyeztek be, addig az évben már eddig is ezer cég bejegyzése történt, ezeknek jórésze az élelmiszeri szakmából.

Az új termésig tilos a kukorica kivitele (?). Megirtuk, hogy a kormány július 9-ig betiltotta a kukorica kivitelét. Ez alatt az idő alatt összeírták az országban található készleteket. Az összeírásból az derült ki, hogy a készletek az új termésig fedezik az ország szükségletét, azonban exportálható fölösleg nincs az új termésig, az 1939. évi termésből. Így valószínű, hogy a kormány a július 9-én lejárt exporttilalmat az új termés betakarításáig meg fogja hosszabbítani.

A nagykereskedők minél előbb váltsák ki nagykereskedői igazolványaikat. Megirtuk annak idején, hogy a közszükségleti cikkek engrosban árusító kereskedők a nemzetgazdasági minisztériumtól speciális nagykereskedői igazolványt (autorizáție) kötelesek beszerezni. Ennek határideje ugyan már lejárt, amellyel kapcsolatban a nemzetgazdasági minisztériumban megállapították, hogy az ilyen igazolványokat nagyon sok nagyke-

MEGNYILT! MEGNYILT!

### BUCURESTI-ben

Klein ortodox kóser étterme (Aradról). Elegánsan berendezve. — Kitűnő erdélyi konyha. — Erdélyiek találkozóhelye. Bucuresti, Str. Brezoianu Nr. 14. I. em. Szemben a Hotel PRINCIARRAL. Telefon 3.04.99.

reskedő nem váltotta meg ki. A nemzetgazdasági miniszter figyelmezteti az érdekelteket, hogy ezeket az igazolványokat váltsák ki, különben alkalmazni fogják a bírságokat.

Beváltak a hustalan napok. A hustilalmi napok a főváros vágóhíján éretetik hatóságukat. Hivatalos összeállítás szerint az elmúlt hónapban negyven százalékkal esett a vágatások száma, ami azt igazolja, hogy a közönség elővásárlásokkal nem játsza ki a hustilalmat és a hustalan napok rendszere elérte a megfelelő eredményt.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFOLYAMAI:

107% felárral:

Dollár	211.65—217.97
font	851.80—877.56
palesztinai font	852.84—878.40
egyiptomi font	873.54—899.73
svájci frank	47.71—49.27

38% felárral:

font	567.87—584.91
svájci frank	31.88—32.64
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz líra	7.17—8.25—9.50
pengő	2.50—2.71
csehszlovákia	4.68—4.77
szlovákia	4.38—4.77
török líra	82.—
dinár	2.898—3.00

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)

Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
svájci frank	54.23
francia frank	5.50
svéd korona	57.69
török líra	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzáció arányai:

font, angliai árukra	1.000
font, angol gyarmatok áruira	990

Jóskönyv-Alomfejtés, irta Lestyán, könyvnapon volt 107 lej, rendes ár 145 lej, Cs. Pogány: Rembrandt, 32 old. műlappal most fve 130, kve 168, később 159—221 lej, Hajdu: Főzzünk okosan 68 lej, Perlaky: A ma életművészete most 94, majd 180, Élettemék 94 (180 helyett) Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ, HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

# UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

London, július 4. (Rador). Muntselier tengernagy, aki De Gaulle tábornok parancsainak vetette alá magát, csütörtök reggel kijelentette, hogy egyetlen francia páncélos-hajó sem fog a németek vagy olaszok kezére jutni. Bizonyos számú francia torpedóhajó és tengeralattjáró angol vizeken tartózkodik

és több francia hadihajó javítás céljából ugyancsak Angliában van.

Berlin, július 4. (Rador). Országból jelentik, hogy az angol hajóraj három cirkálóból, egy repülőgépanyahajóból és több torpedóhajóból áll.

## Julius 9-én indul meg a nagy támadás Anglia ellen?

NEWYORK, július 4. (Rador). A „New York Times” jelentései alapján, hogy a Bergen és Stavanger kikötőkben összpontosított német tengeri erők készenlétben állnak arra a támadásra, amely Anglia ellen fog irányulni. Hír szerint a támadás időpontját július 9-ikére tűzték ki.

## Churchill megindokolta a francia flottával való összeecsapást

London, július 4. (Rador). A Reuter jelentései szerint Churchill nagy beszédet mondott és megindokolta, hogy miért kellett intézkedéseket foganatosítani a francia flotta ellen. Kijelentette, nem tűrhették, hogy a flottát Anglia ellen használják fel.

Churchill elmondotta ezután, hogy a francia kormány nem tett eleget azon ígéreteknek, amelyekre az angol kormányval szemben vállalkozott a fegyverletétel kapcsán, majd kijelentette, hogy a francia flottával

kapcsolatos fellépésről szóló határozatot a kormány összes tagjai jóváhagyták.

Ellenőrzésük alá helyezték a francia flotta legnagyobb részét — mondotta Churchill. Kikötőinkben két páncélos, két cirkáló, több tengeralattjáró, 8 torpedóromboló és 200 aknaszedőhajó tartózkodik. Portsmouth, Plymouth és Sherness kikötőkben rövid lejárati felszólítást intéztünk a francia hajók kapitányaihoz. A műveletek ellenállás nélkül folytak le.

## Az angol repülők kedd éjszaka is bombázták a németországi célpontokat

London, július 4. (Rador). A Reuter iroda jelentése szerint az angol bombavető gépek kedden este folytatták támadásaikat a dániai és belgiumi repülőterek, a Ruhr-vidéki westfalai közlekedési vonalak, a hamburgi és dortmundi célpontok, valamint a seeburgeni kikötőberendezések ellen. Az összes angol gépek visszatértek támaszpontjaikra. Partvédő repülőgépek szerdán a hollandiai Toelben és Imuidenben levő ellenséges támaszpontokat bombázták. A hadműveletek során leltek egy ellenséges vadászgépet, anélkül, hogy veszteséget szenvedtek volna. Kedden egy felderítő repülőgép nem tért vissza.

Hamburg, július 4. (Rador). A DNE jelentései szerint délután Barmbeck népes negyedre, ahol egyetlen katonai célpont sincs, több robbanóbombát dobtak le. A bombák megölték tizenkét gyermeket, három asszonyt és egy férfit. Megsebesültek huszonötön, nagyrészt gyermekek. Mivel a támadó gépek igen magasan repültek, sürű felhők mögött, német részről csak vadászgépeket lehetett kiküldeni üldözésükre.

A németek elsüllyesztették egy angol repülőgépanyahajót

Berlin, július 4. (Rador). A vezéri főhadiszállás közli a hadvezetőség következő jelentését: Egy német tengeralattjáró megközelítette az „Illustrious” nevű angol repülőgép-

anyahajót, amelyet egyetlen torpedóval elsüllyesztett. Az „Illustrious” egyike volt a legnagyobb és legmodernebb angol repülőgépanyahajóknak.

Június 3-án a német repülőrajok több utat tettek meg a La Manche csatorna és az angol partok fölött. Bombázták Aldershot és Reading gyakorlótereit. A német repülők bombázták továbbá a new-haveni parti ütegeket és egy kisérő hajórajt, megromlálva egy nagy szállítóhajót.

Hamburgot bombázták az angolok

Berlin, július 4. (Rador). A német távirati iroda jelentései szerint az angol repülők bombázták Hamburg városát. A bombázás következtében több polgár életét veszítette. A bombázások nem katonai célpontok ellen történtek, amihez hozzájárult az is, hogy az ég felhős volt. Három gyermek és egy férfi meghalt, 11 gyermek és négy nő súlyosan megsebesült. Négy angol repülőgépet leterítették.

Cáfolják Harrar elfoglalásának híreit

Kairo, július 4. (Rador). Az angol légi erők délafrikai repülőkelel együtt bombázták Moyal helységeit, valamint a Kenyától északra fekvő etiopiai határvidéket. Több bomba célba talált és szétrombolt több ellenséges üteget, gépfegyverfészket és más stratégiai pontot. Az ellenségek jelentős károkat okoztak. Az összes repülőgépek visszatértek támaszpontjukra.

Roma, július 4. (Rador). Cáfolják azt a hírt, hogy ellenséges angol erők behatoltak és elfoglalták volna Harrar etiopiai várost.

## Német tengeralattjáró elsüllyesztett egy német és olasz internáltakat szállító angol gőzöst

Aknára futott egy francia óceánjáró

London, július 4. (Rador). A Reuter ügynökség közli, hogy a német tengeralattjáró a megtorpedózott 15.500 tonnás Arandora Star nevű angol hajó fedélzetén ezeröttszáz internált német és olasz alattvalót szállított Kanadába. Szerdán egy másik angol hajó egy skót kikötőben ezer menekültet tett partra. Az Arandora Star elsüllyedésénél pánik tört ki a fedélzeten, ami komolyan akadályozta a mentőcsónakok lebecsátását és igen sok német és olasz lelte halálát a hullámokban. A torpedótámadás reggel nyolc órakor történt, a hajó legtöbb utasa azonban még aludt ekkor. A menekültek szerint mindössze egy torpedó robbant fel, de az olyan rombolást végzett, hogy a hajó nagy gyors-

sággal kezdett süllyedni. A fedélzeten levők között mentőveket osztottak ki s a lehető leggyorsabban lebecsátották a mentőcsónakokat. A túélők dicsérték a mentőhajó legénységét, akik emberfeletti erőfeszítéseket végeztek, hogy minél több embert kimentessenek a hullámokból.

Sansebastian, július 4. (Rador). A Stefani ügynökség jelenti Bordeauxból, hogy néhány nappal ezelőtt a Chamberlain nevű francia óceánjáró, nem sokkal Pallice kikötő elhagyása után elsüllyedt. A gőzös, amelynek igen sok utasa volt, valószínűleg aknára futott. Az utasokat kivétel nélkül megmentették, a legénység több tagja hiányzik.

## Sidorovici országőrparancsnok beszéde az idő parancsáról

„Nem szabad siránkozni, hanem konstruktív munkához kell fogni”

Bucuresti, július 4. (Rador). Csütörtök este fél tíz órakor Teofil Sidorovici, az ország-őrszervezet parancsnoka, és volt propagandaügyi miniszter beszédet mondott a bucaresti rádióban.

Beszédében Sidorovici kitért a legutóbbi szomorú eseményekre, amelyek mélyen megrendítették az egész ország közvéleményét és hangsúlyozta, hogy minden románnak kötelessége alárendelnie magát a nemzet és az ország megváltását jelentő magasabb érdekeknek.

— Nem szabad siránkoznunk, — mondotta — hanem kemény elszánnással és a nemzet sorsába vetett mély bizalommal kell konstruktív munkába fogunk, hogy felsegélyezhessük a sors által üldözött testvéreinket.

— A köztisztviselői karnak, az állami apparátusnak, az ország második hadseregének fáradhatatlan munkával és áldozatkészséggel kell szolgálnia a haza magasabb érdekeit. A nagyközönségnek nem szabad befolyásolatlanná magát azoktól az állhírektől, amelyeket az érdekeltek különböző kategóriái terjesztenek. Minden egyes hűségese állampolgárnak kötelessége jelentést tenni a hatóságoknak a rémhírtérjesztésről, hogy megtehessék ellenük a szükséges intézkedéseket.

Aldozatkészség és nyugalom

— Vigyáznunk kell arra, hogy a mai nehéz időkben magatartásunkban ne legyen semmi provokáló és feltűnő. Vessünk véget a túlzott luxusnak, a szórakozásoknak, mert az óra követelménye mindenkinek közös erőfeszítése a nacionalizmus új irányában. Egész lelkünket, minden köz és magánvagyonunkat ennek a közös erőfeszítésnek a szolgálatába kell állítanunk. Acélozzuk meg idegeinket, lelkeink fölött uralkodjunk a nyugalom, hogy a nemzet győztesen kerüljön ki

a mult keserves leckéjéből. Szolgáltatassuk a legfőbb áldozatkészség és a tökéletes nyugalom tanúbizonyosságát abban az elhatározásunkban, hogy öröködni fogunk földünkön, amely a Kelet kapuja.

— Jószomszédi viszonyt akarunk összes szomszédainkkal, a magunk, az ő és egész Európa érdekében, mert a béke és a nyugalom Európa eme körzetében az egész föld rész számára szükségszerűség. Nem fenyegetünk senkit. Ha szükség lesz azonban, áthatolhatatlan gátat fogunk emelni bárki elé, mert bár a román türelmessége hagyományos, azt a türelmet túlságosan próbára tették a legutóbbi napok eseményei.

Egyetlen hitünk van — A szenvedés ellenére, amely Románia földmivés népét érte, az ország nem gyengült meg. Nincsenek munkanélkülieink és nincsenek éhezők.

— Felsőuralkodó uralkodónk, Öfelsége H. Károly király, az ország reformátora köré, egyetlen hitünk van és ez a nemzet, a trón és a király hite. Bizalommal istenben, az örök igazságban és az ország hadseregében. Románia még a szenvedés mai napjaiban is erőteljesen kinyilatkoztatja jogait ősi földjére és biztosítja a világot arról, hogy a román nép a válság és sulyos óráiban tudni fogja kötelességét és meg fogja védeni azt, amit őseitől örökölt és amivel az Ur megáldotta.

— Hiszünk, hogy a vihar után újból kislát a nap. Hiszünk az országban, a nemzetben és a Királyban. A Kormányosnak biztos keze van és bármilyen erős legyen a vihar, nem fogja felfordítani győzelmi hajóját. Sidorovici országőr parancsnok beszédét a Király és Nagyrománia éltetésével fejezte be.

## Roosevelt újabb ötmilliárd dollár megszavazását kéri hadfelszerelési célokra

Elsősorban a légihaderő növelésére törekszik a washingtoni kormány

Washington, július 4. (Rador). Roosevelt elnök a jövő hét folyamán javaslatot fog a kongresszus elé terjeszteni újabb hadihiteleknek a megszavazására, melyeknek összege kétszerese lesz az eddigi megszavazottaknak. Az elnök 4 milliárd dollárt fog kérni a hadsereg és 1 milliárd dollárt a hadiflotta részére. Az újabb hitelek elsősorban a légihaderő növelésére fog-

ják fordítani, hogy az elérje a Roosevelt által előírányzott számot, az 50.000 repülőgépet.

Washington, július 4. (Rador). A szenátus tengerészeti bizottsága hozzájárulását adta esetleg 4 milliárd dollár megszavazásához 200 hadihajó építésére. A kongresszus plénuma a jövő héten fog összejönni, hogy megvitassa ezt a problémát.

## Egyiptom teljesíteni fogja szövetségi kötelezettségeit Angliával szemben

— mondotta Hassan Sabry miniszterelnök. Miért mondott le Ali Maher kormánya?

Kairo, július 4. (Rador). Hassan Sabry, Egyiptom új miniszterelnöke, kijelentette a képviselőház előtt, hogy Egyiptom baráti kapcsolatot óhajt fenntartani az összes nem-hadviselő államokkal. Egyiptom, amely szilárdan el van határozva területi épségének megvédésére, teljesíteni fogja összes kötelezettségeit nagy szövetségével, Angliával szemben, az angol-egyiptomi szerződés betűjének és szellemének megfelelően.

Kairo, július 4. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Ali Maher pass, volt miniszterelnök, kijelentette, hogy az angol kormány azt követelte az egyiptomi kormánytól, hogy a parlament jóváhagyása nélkül üzenjen hadat Olaszországnak. Az angolok azt követelték továbbá, hogy a kormány mondjon le. Az angol követelést követő minisztertanácson megállapították, hogy Egyiptom belügyeibe való beavatkozásról van szó. A viszály elke-

rülése végett a kormány lemondott, de ugyanakkor közölték, hogy Egyiptom nem vesz részt az Olaszország elleni háborúban.

## Kieserlétek az orosz petroléum-népbiztost

MOSZKVA, július 4. (Rador). A Tass jelenti: Kaganovics Lazar petroléumipari népbiztost felmentették állásától. Helyébe Sedint nevezték meg a halászlati népbiztos Izkov lett.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. Z. nyomása. Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-60.

NEB. RAMA  
Taxa postală  
plătită în nume  
No. 3052371934  
10. Telefon: 1  
Havonta 110,  
évre 600, eg  
földre: Hav  
félre 12, e  
Hirdetések di  
„UJ KELET  
bónáti zsidó  
ja. Cikkeink  
forrás megjel  
„Az orosz  
szolgálat  
A Románia n  
irja:  
A vihar szárnya  
don. Nem előzőr  
sulyos, megrázza  
tudják befogadni  
a mi történelmün  
harc az igazságtal  
len. Ebben a har  
gyakran szenved  
sohasem maradt  
zött évszázadokon  
mán lélek és test  
egyebet, csakhogy  
a mi földünkön. A  
próbáltatott benn  
a fájdalomra, de s  
zása. Az idő vihar  
A sors új csapás  
nyedniük, hanem  
többan kell felemel  
A mai szenvedés  
bolnapot. Hall  
Teofil Sidorovici m  
„Ne hagyjuk mi  
nyére, amely remé  
aki hitünkben meg  
ruságunkban meg  
A román nem vessz  
annyi vitéz embert  
erősebb és szilárd  
Ezekben a percek  
földünk és a szem  
megszabják a román  
az ő magaslatokig  
mindent, ami elvá  
csak lelkünk egyesü  
győzelmet. Nincs  
sokra, vádaskodások  
léssere. Most csak  
Ország és a Király  
közödjünk a meggy  
és szavaktól. Akadá  
nál is.  
Érzelmünk és meg  
vadon fel. Ma egy  
ágynek vagyunk ka  
kinek a lelkebe vésn  
szüksége gyengékre  
erős kúrtaza ébrés  
fel, vagy dobjuk ki  
A nemzeti parancs  
rovici miniszter —  
beli, hogy az összes  
nek, bármilyen koru  
milyen helyzetben is  
a legdrágább román  
jának hozzá az igaz  
gandához, amelyre a  
len szüksége van: a  
nek megmentése érde  
A Nép szolgálatába  
lelkünkkel és minden  
teünk, hogy az új  
követel.  
A lélek indulatai v  
ellenőrzése alá. Vessé  
világosodott ellenőrzé  
vezetik. Szolgáljuk az  
népességünkkel és erély  
teünk, amint arra Sid  
kötött, hogy ezekben  
és okosságra és tap  
mert minden elietett  
redményre vezethet, n  
teünk tehát az Orszá  
szolgálatába teljes  
megfontoltságunkkal. E  
súlyos pillanatok, an

Németország n  
vereségei ebbe  
— mondotta Colin volt  
Berlin, július 5. (Rad  
olin volt holland min  
ett közé. „Két világ  
melyben azt állítja, h  
ra számítani, hogy N  
szenvedjen ebben a háb  
hogy Hollandiának  
szolgálatára politikáj